

*A nagykarolyi református egyház
közgyűlési jegyzőkönyve*

186/57

A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1932. évi április hó 28-ik napján
Nagykárolyban tartott

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :
VERESS KÁLMÁN
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI JEGYZŐ.

Nyomatott a „Kölcsey-nyomda R. T.”-nál
Carei—Nagykárolyban

186/57

A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1932. évi április hó 28-ik napján
Nagykárolyban tartott

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :
VERESS KÁLMÁN
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI JEGYZŐ.

Nyomatott a „Kölcsey-nyomda R. T.”-nál
Carei—Nagykárolyban

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Nagyváradban 1932 évi április hó 28-ik napján a nagyvárad református egyházmegye tavaszi rendes közgyűlésén.

Jelen voltak :

Elnökség : Gönczy Sándor esperes és Dr. Nagy Sándor e. m. gondnok.

Jegyzők : Dr. Tóth János világi főjegyző, Veress Kálmán lelkészi, Bay Miklós világi aljegyzők.

Tanácsbírák :

Lelkészi :

Kovács Lajos
Lovász Béla
— —
— —

Világi :

Kacsó Károly
Dr. Falussy Árpád
Domahidy István
Pásztóhy Dénes

Egyházmegyei ügyész : Dr. Kölcsey Férenc.

Egyházak részéről :

Lelkészek :

Bere : Tárczy Géza
Börvely : —
Csomaköz : Horváth Pál
Dobra : Szabó István
Domahida : Szabó Lajos
Érdengeleg : Borbély Sándor
Érendréd : Gargya Géza
Érkörtvélyes : Kovács Lajos
Gencs : Vöröss Zoltán

Világiak :

Berecki Imre
Csáky Ferenc
Erdei József
—
Sógor János
Ifj. Szénási Sándor
Kovács József
Ujj Ferenc
Veress György
—
Tóth Endre
Dancs Sándor

Géres :	Kiss Ferenc	—
Iriny :	Veress Kálmán	Bene András
Kaplony :	Lovász Béla	—
Királydaróc :	—	Balogh Sándor
Kismajlény :	Bartus Jenő	Botos Beniamin
Kr.-szentmiklós :	Veress László	Csizma Béla
Nagykároly :	Gönczy Sándor	Dr. Dohy Albert
		Kiss József
Szaniszló :	—	Berecki Lajos

Tanítóképviselek : Bartha István, Ottmayer Gyula.

Szendrey Dénes királydaróczi megválasztott lelkész, szatmárnémeti s.-lelkész, Ármos Zsigmond domahidai, Szabó Tibor nagykárolyi, Kenyeres Lajos börvelyi segédlelkészek.

Közgyűlés előtt a gyűlés alkotó tagjai istentiszteleten vettek részt a nagykárolyi református templomban, ahol Lovász Béla kaplonyi lelkész egyházmegyei tanácsbíró Róm. VIII. 28—29—30 v. alapján hirdette az ígét.

1. szám. Dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnok egyházmegyénk 1932 évi április hó 28-ik napjára Nagy-károlyba összehívott közgyűlését a következő beszéddel nyitja meg :

Nagyiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés !

Érdekesen rajzolja meg egyik tudósunk Európa, s az európai társadalom fejlődésének történelmi meghatározóit.

Európa viszonylagos kis területén, hosszú vajudással, tengernyi küzdelemmel, év ezredekg tartó forrongással fejlődött ki a kultúra oly magas nivóra, hogy végül megindult az meghódítani az egész földet.

Pedig a világtörténelem folyamán nem mindig Európa volt a legmagasabb kultúra hazája. A művelődés hajnalán Kína, Mesopotamia, Egyiptomban magas műveltséget találunk, mikor Európa még a kőkorszak durva korát éli.

De a babér mégis Európáé : mert itt született meg és itt bontja ki szárnyait a keresztyénség, itt ölt testet a Krisztusi tanítás először.

Ez tette a kontinensek vezérévé Európát, s ezzel lett minden emberi haladás örök forrásává.

Mert találóan állapítja meg Goethe lángelméje, mikép az emberi szellem tágulhat, ahogy épen akar, de a keresztyénség magaslatára és erkölcsi természete felé, amint az az evangéliumunkban csillog és világít, soha sem emelkedhetik fel.

De viszont ez az elbizakodott s szinte önteltséggel telített emberi tudás tette, hogy erről — a nem is igazi kontinensről — nem csak áldás, de átok is áradt a többi világrészek népei felé. A keresztyén vallás, a művelődés, az emberszeretet lángja innen sugározza be az egész földet. De innen indul ki a legkiméletlenebb önzés, a pokoli ravaszsággal kigondolt fegyverek vészes hatalma, mely gyors egymásutánban pusztítja ki a művelődésben elmaradt, ellenállásra képtelen őslakosokat.

Pedig, ha egy napon azt mondaná az Ur : igazság legyen irgalom helyett a földön, nem lángoknak kellene-e összezsapni fejeink felett, amik mindent megemésztenek ?

Az Ur nem a külszinre, de a szivekbe néz. Elítéli ő a templom ajtóban alamizsnát osztogató kapzsit, azon bűnért, mit lelkében gondosan eltakart és felemeli a törtszivü bűnöst, ki elbukott a kísértés alatt.

A felszínesen igazságnak látszónak élre állítása, az egyéni önzés által fütött, csillogó köntösbe öltöztetett anyagi boldogulásnak, a materialista haszonelmélet bálványának tömjénezése, logikai szükségszerűséggel taszította Európa népeit ahhoz a lejtőhöz, melynek meredekén szédülő fejjel felfelé kénytelen tekinteni az irgalom után, hogy elkerülhesse a végső katasztrófát.

Ide kellett jutni, pedig gondolkodó elmék rég felállították a figyelmeztető mementókat.

Majd egy évszázad előtt hirdette Adam Smidth, épen a busines nép nagy nemzetgazdája, örök érvényű gazdasági elveit. Az általános jólét az ipari termékek árának leszállítása és a mezőgazdasági termékek árának emelése által növekedik. Ha ellenkező irányu folyamatot látunk, ez csalhatatlan jele a jólét csökkenésének.

A gazdasági politika tehát árpolitika kell, hogy legyen, a gazdasági élet alapja és lelke a mezőgazdaság.

Az anyagi boldogulás folyamata abból indul ki, hogy az elvetett mag sokszorozódik, a jószág a legelőn, vagy az istállóban hizik. Mig a hegyek, a föld kincsei, miket kibányásznak, vagy a mezőgazdaság azon ágai, melyek az ipar számára nyers anyagokat termelnek, csak közvetve és az által nyerik érték gyarapító funkciójukat, hogy az alap folyamat, mely élelmiek körforgásában áll, virágzik, vagy senyved. Miért is a különféle termelési ágak egyensúlyának kell kifejlődnie a helyes életben.

Az evangelium örök érvényű igazságait, Isten fia ültette a földre, s halt azokért kínos kereszt halált.

Eltért tőle az emberiség a sátáni szóra.

Az anyagi boldogulás nagy gondolkodóinak társadalmat fenntartó tanításai sem hangzottak el anélkül, hogy ne akadtak volna az önös haszonnak sátáni alapostolai, kik eltérítették a kijelölt irányból az évezredek lepergése után is még mindig kiskoru embert.

A lelki és anyagi élet sodró örvényébe kellett így jutnia a népeknek, riadtan állva annak kérdő jelei előtt.

És itt ismeri fel a keresztyénség Krisztusi hivatását. A mult hónapban zajlott le Bernben a „Sveici Evangelikus Egyházsövetség“ ülése. Eredményeit „Az Egyház és a munkanélküliség“ című kiadmányában foglalta össze, ismertetve abban az Egyháznak a munkanélküliség leküzdésére irányuló főbb irányvonalait. Gyűjtési akció, a javadalmak egy részéről önkéntes lemondás a munkanélküliek javára, szükségmunka, természetbeni és pénzbeli adományok, a karitativ mező sok-sok ága, kurzusok tartása, patronageszerű beszervezések, pályaválasztás körüli tanácsadás és az egyéni modern szociál pedagogia különböző vonalain eligazítással általában úgy az egyes egyházközségeknek, mint a hiveknek egymással minden irányban kapcsolatok felvételével.

Most pedig — épen a mai napon is — Baselben tartják a munkanélküliség leküzdésére összehívott nemzetközi konferenciát, a Genfben székelő „Praktikus keresztyénség Egyetemes Tanácsa“ rendezésében, melyen nemzetgazdászok, munkaadók, munkások képviselői, pénzügyi szakemberek, theologusok vesznek részt a világ minden részéből.

A keresztyénség élő organizmus, mely nem tür megállást, nem viselhet el megmerevedéseket. Kézét az élet ütőerén tartja állandóan, figyeli a vérnyomást, s a rendellenes pulzust visszatéríti a normális irányba, hiszen ez a hivatása kicsendül már abból, hogy hirdeti az örök életet.

A missio néven ismert ezt a munkamezőt a magyarországi ref. egyház új törvényei meg is rögzítik, az egyház missziói munkájáról szóló III.-ik, — bár elég rövid és vérszegény tc.-ben.

Ennek fejlesztésére törekszik a nyár folyamán zsinati teljes ülés elé kerülő alkotmány törvény javaslatunk, midőn ugy az egyházmegyék, mint az egyházkerületeknél, lelkészi, tanári, tanítói, presbiteri értekezletek tartásának bevezetését rendeli.

Bár ez értekezletek hasznos javaslatokat terjeszthetnek a belmissziói előadók útján kerületi és egyházmegyei gyűlések elé s így az egyöntetű kiviteli intézkedések lehetőségére meglesz, mégis a kérdés óriási horderejére tekintettel, kívánatos lenne, a nagy munkamezőnek önálló törvénycikkben leendő felölelése és mindenestre részletesebb alapon, mint történt az a magyarországi III. tc.-ben.

Ez irányban kíván működni minden bizonnal a „Református Férfiak Szövetsége“ is, melynek szabályzata hozzászólás végett egyházmegyénkhez letétetvén, foglalkozunk azzal mai ülésünkön.

Az erdélyi kerületben már megalakult e szövetség, szabályzata kormány megerősítést nyert, működése megkezdésének mi sem áll tehát útjában.

Adja a jó Isten, hogy ugy a hit, mint a szociális élet terén regenerálólág hasson és érezhesse minden református testvérünk áldó hatását kerületünkben is mielőbb.

De éppen e néző pontot tartva szem előtt, lehetetlen meg nem emlékezni az agrár tartozások konverziójáról szóló, mostmár szentesített és április 19-én kihirdetett törvényről. Mult ülésünkből felhívást intéztem a lelkészi és tanítói karhoz, hogyha törvény lesz az akkor beterjesztett javaslatból, ne hagyják magára a népet, lásák el tanáccsal, utbaigazitással. Nyomatékosan ismétlem ezt meg most, a törvény kihirdetése után. Ime, már is

hallunk, látunk jelenségeket, hogy vállalkozók akadnak, kik a törvényt míg egyfelől a nép megzsarolására akarják kihasználni, másfelől minden tartozás fizetésének megtagadásának fantomát keltik fel benne. Ugyanezért gondoskodni fog egyházmegyénk vezetősége is megfelelő tájékoztató kidolgozásáról, melyet eljuttatunk minden egyházközségünkbe, hogy így megmentsek hiveinket a félrevezetéstől e fontos kérdésben, mely az ő boldogulásukon keresztül, egyházunk élő testét is közvetlen közleről érinti.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés !

Az általános helyzetképnek ezen élénkebben lüktető színeit, a gyász színével vagyok kénytelen felcserélni, midőn kötelességszerűleg emlékezem meg azon veszteségről, mely egyházmegyénket Mándi Szabó Miklós királydaróci lelkész egyházmegyénk lelkészi főjegyzőjének elhunytával érte. Ideális, puritán lelkületű pásztor, az özvegyek és árvák érző szívi szónokja volt. Bizonyára megemlékezés fog történni föle gyűlésünk folyamán, s indítványoztatik emlékének megörökítése jegyzőkönyvünkben. Az elnöki székből is hangot adok mégis a bennünket lesújtó fájdalomnak elvesztése felett, s ígérem, hogy lelkész-egyesületi elnöki minőségében sokszor hangoztatott irányelveit elnökségünk kegyelettel követi mindenkor.

Nagytiszteletű Közgyűlés !

Az Isten országában csak egy arisztokracia van : a szolgálaté, a munkáé. Azonban a közélet munkájára csak az önzetlenség üti rá az isteni szolgálat pecsétjét.

Dolgozzunk. De így dolgozzunk. Hittel, kitartással, örök szeretettel.

Lelkemből üdvözölve a megjelent alkotó tagokat, mai gyűlésünket ezennel megnyitom.

Gondnoki megnyitó beszédet egyházmegyei közgyűlésünk teljes egészében jegyzőkönyvében közzétenni határozza.

2. szám. Egyházközségek világi képviselői megbízóleveleiket lelkészi aljegyzőnél leadván, távolmaradását kimentette Havas Gyula börvelyi lelkész tb. esperes, kinek elmaradását közgyűlés igazolja

a) s 36 szavazattal bíró taggal megalakul,
b) lelkeszi aljegyző jelenti, hogy világi képviselőt nem küldtek : Csomaköz, Érkörtlényes, Géres, Kaplony, egyházközségek.

Egyházmegyei közgyűlésünk a világi képviselőt nem küldött egyházakkal szemben az egyházmegyei szabályrendelet értelmében való eljárásra lelkeszi aljegyzőt utasítja.

3. szám. Olvastatott a következő esperesi időszaki jelentés :

Esperesi időszaki jelentés.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés !

Még félesztendeje sincsen, hogy egyházmegyénk esperesi hivatalának vezetését átvettem s megkezdtem nagy felelősséggel járó munkámat. Áttekintésre rövid idő ez, hiszen elnöktársam intelme még most is a fülemben cseng, mint soha ei nem némuló mementó és mégis, ha erre a néhány hónapra visszatekintek, meg kell állapítanom, hogy az események szinte roham lépésben követték egymást s ezek változatossá tették egyházmegyénk életét. Sajnos, nem dicsekedhetem azzal, hogy a változatokban sok szín is volt, mert ha elgondolom azt, hogy református anyaszentegyházunk ma a legválságosabb történelmi idejét éli s ha látom, hogy a különböző fenvegető veszedelmek mint torlódnak vad rohanással egymásra s ebben a rettenetes küzdelemben, sőt chaoszban legtöbbször csak azt látom, hogy a szegény, sokszor magára hagyott kálvinista lelkipásztor kétségbeesve áll a szirt fokán segítségért kiáltva, de szava csak kiáltó szó a pusztában, mikor ezt tapasztalom, akkor azt kell megállapítanom, hogy nagyon komor, sötét felhő borult reá egyházi közéletünkre s a hívek hitének sugárzása nem igen hoz ebben a sötétségben derűt.

Személyesen csak három helyen, három egyházközségben : Börvelyben, Királydarácon és Érdengelegen láttam meg ezt a sötét képet, — előbbi helyen a lelki pásztor betegsége, másik helyen a lelkipásztor elhalálása s az utóbbi helyen az ott évek óta fennt álló viszálykodás miatt kellett egyházi ügyeink intézése végett kiszállanom.

Fájó érzést hoztam haza magammal, keserű csalódást, mert azt tapasztaltam, hogy református magyar népünkben hiányzik valami csodatévő erő, ami küzdelmében megerősíti, öntudatra ébreszti s szent eszményeiért a harcban bátorságra tüzei és áldozatra serkenti. Keressem ezt az ősi kálvinista erőt s nem találtam meg. De helyette találtam szomorú bizonyosságát annak, hogy az anyaszentegyház ügye személyi ügygé törpült s hűveink a lelkipásztoron keresztül látják csak az egyházat s az egyház fenntartásával szembeni kötelességeiket elhanyagolják, nem akarják teljesíteni, mert azt mondják, nem bírjuk a terheket s a vezető elgondolás, hogy szabadulni az egyházi teher viselés alól.

A feljajdulást, az elkeseredést a mai idők rettenetes gazdasági és pénzügyi válsága szítja a lelkekben s a létfenntartás ösztöne által előtérbe állított „én“, az önző egoizmus, a felettébb erőssen hódító materializmus, sőt az élet ösztöne a kiméretlen és minden gátat áttörő kenyérharc, ez üzi-hajtja az embereket éjjel és nappal, emiatt képes az ember elfelejteni mindent: egyházat, vallást, Istent, — csak egy maradjon meg: az élet, a kenyér! A krisztusi mondást az ember ide módosította: „csak kenyérrel él az ember!“ Ez a szomorú megállapítás jellemzi csaknem egész egyházi közéletünket. A nyomasztó helyzet miatt a kedélyek izgatottabbak, az emberek ingerlékenyebbek, az elégedetlenség különböző formákban tör magának utat s mindenek között érvényt akar szerezni akaratának. Ezért van sok kellemetlenség, viszálykodás, nem gondolva meg, hogy ezáltal a bajokon segíteni úgy sem lehet, a gazdasági válságot ez nem oldja meg, sőt sokkal súlyosabban nehezedik reánk a teher s csak magunknak s anyaszentegyházunk ügyének ártunk. Mintha a református magyar nép ez a sok próbát, sok küzdelmet, vihart kiállott nép elvesztette volna energiáját, bizodalját, hitét, mintha a vesztébe akarna rohanni, feladva mindent, ami szent, odadobva áldozatul a kálvinista hitet, iskolát, egyházat s ebben az áldozati tűzben akarná elégetni gyermekeinek jövőjét s benne elhamvasztani édes anyanyelvét. A ne fizessetek, mert nem muszály, úgy sem lehet behajtani s más ehez hasonló üres, meggondolatlan s végzetetlen könnyelmű kijelen-

tésekkel lelkiismeretlen népvezérek a demagógiának, sőt anarchiának akarnak melegágyat vetni s a népük, nemzetük, vallásuk, egyházuk sorsát szívükön viselő s annak jövőjéért aggódó lelkek látják látnoki szemekkel felrajzolódni a magyar református anyaszentegyház horizontján Dante tragikus jelentőségű szavait: „Hagyjatok fel minden reménnyel.“ A nem kell egyházi adót fizetni veszedelmes jelszó valósággal betegséggé vált s ennek a következményeit ma már érzik az egyházközségek, lelkipásztorok, tanítók egyaránt, — vannak olyan egyházközségeink, ahol a tanítókat, több mint tiz hónapja nem fizették, — indok: nincs miből. Micsoda morális elfajulás ez, de ugyanakkor megkivánják a tanítótól, hogy végezze lelkiismeretesen kötelességét, — egyik tanítónk ilyen szövegű táviratot küldött a püspöki hivatalhoz; f. évi jan. 18-án: „Tizenegy hónapja elmúlt, egyházam nem fizet. Az elrendelt harmincezerből harminchatezerig járandó fizetékiegészítést sem kapom egyházamtól, sem kerülettől, Nem tudok miből élni, éhen halok, sürgős intézkedést, gyors segélyt kérek!“ Ez a távirat a mai tanítóságnak segély kiáltása s azok előtt, akiknek gyermekeikért, a magyar jövődől, mint égő gyertyák égnék el tanítóink a megfeszített munkában, — mindez süket fülekre talál s nem jut eszébe a mi magyar népünknek, hogy mennyi aggodalom, mennyi sóhajtás, mennyi veríték és mennyi könny tapad ahoz a szerény fizetéshez, melyet lelkipásztoraink, tanítóink nyernek azért a munkáért, melyet református népünkért, annak szebb jövődőléért folytatott emberfeletti küzdelemmel végeznek.

Nekünk a reformáció kezdete óta nincs más erőnk, mint az az erő, mellyel a nagy reformátor, Luther ilyen vallomást tett: „Itt állok, másként nem tehetek, Isten engem úgy segítjen!“ Minekünk ez volt a multban, ez kell, hogy legyen a jövőben is a megtartásra való erő s ha jön reánk bármily vész, vihar, ha tépi, szaggatja magyar református anyaszentegyházunk hajójának bordázataát az idők hatalmas árja, nekünk a viharban is, nekünk a szörnyü hullámverések között is a gályarabok hitével kell énekelmünk, így: „Erős várunk nekünk az Isten, balsorsunkban megvéd Ő hiven!“ — „Bármerre zug a tenger árja, vad haraggal a szirtet hányja, Benned bi-

zunk, Veled állunk, erős Isten, fellegvárunk!" — Min:ha ennek az éneknek, mely mélységes hitből fakadt fel, akkordjait távoli évszázadokból verné vissza a tavaszi szellő s mind jobban és jobban távolodik tőlünk mint, mikor a balatoni halászok reménységének utolsó foszlányai verődtek vissza . . . változtatok félelmeim reménységgé, örömökké, mert nem alszom el örökké.

Nekünk azonban még itt élethivatásunk van, addig, míg az isteni gondviselés úgy akarja s addig míg nappal vagyon munkálkodnunk kell, mert eljő az éjszaka, amikor senki sem munkálkodhatik. S ez a krisztusi parancs nem csak nekünk lelkipásztoroknak és tanítóknak szól, hanem a világi renden levő atyafiaknak, sőt minden hívünknek. A munkát, melyet folytatnunk kell anyaszentegyházunk fenntartásáért, a magunk erejéből kell végezni. A mankót el kell hajítanunk, sőt elveszi azt maga az állam, mert már ebben az évben a lelkészi államsegélyek 80 %-át vette el, a tanítói könyöradományok nevezhető államsegély pedig úgy látszik, illuzióvá vált. Az egyház fenntartásának gondjatehát teljes egészében hűveinkre vár s most dől el a nagy kérdés, van-e bennünk ősi kálvinista erő s a reánk zudult küzdelmet álljuk-e rendíthetetlen hittel s ebből a válságos időből át tudjuk-e menteni egy szebb jövőbe magyar református anyaszentegyházunkat. Vagy pedig kihalt vallásos érzülettel, tehetetlenül vergődünk, míg egyszer az utolsó erőfeszítésnél összecsap felettünk a hullám s a magyar református anyaszentegyház épülete romokban hever, iskolánk kapui bezárva, tornyainkban a harangok elnémulva állanak s megfagyott az ajkakon az ének, az imádság!

Nagytiszteletű és Nagyságos egyházmegyei közgyűlés, e szomorú, sötét perspektíva áll előttem, amikor innen e helyről hittel kiáltok fel a zsoltárral: „Segíts ki minket a nyomoruságból, mert emberi segítség hiábavaló!” (Zsolt. 60 : 13.) s ezt a segélykiáltást nem a kicsinyhitűség adja ajkamra, hanem az a szomorú tapasztalás, hogy látom a vészes időket s nem látom ott a viharban küzdő hűveink összességét. Ezt a küzdelmet pedig a magunk erejével kell megvívunk, vagy állunk, vagy bukunk s elveszünk.

A sokat emlegetett állami támogatás elmaradt, sok egyházunk azzal zárkózott el a lelkész jogos kérelme elől, hogy fizeti az állam a papot s az államsegélyre valóságos fellegrákokat építettek, ma ez kártyavárnak bizonyult, mely összeomlott, egy miniszteri tollvonás megsemmisítette, elapasztotta azt a forrást, melyből olyan szívesen merítettek sokan s ez által igyekeztek félreállítani a teher súlya alól. Míg 1930. évben a mi egyházmegyénk 16 rendes és 2 segédlelkészének az évi kongruája 992.604 Lei volt, addig már 1931-ben csak 623.653 Lei s ebből még kifizetetlen 4 hónapi, tehát egyharmada 201.217 Lei így a múlt évben már csak 422.436 Lei fizettetett ki, a f. évben pedig ez a nagy állami támogatás 271.236 Leire olvad le kifizetés esetén, tehát 721.368 Leivel kevesebb mint 1930. évben. Ha ehhez hozzávesszük azt a veszteséget, amit lelkészeink a termény s jószágáruk leesésével veszítettek. amit ma talán 50 százaléknál többre lehet becsülni, akkor azt hiszem lelkipásztoraink leadták az áldozati adót sokkal nagyobb mértékben, mint bármely más állami vagy más beosztású tisztviselő. S bizony ennek az elvesztett nagyarányu fizetésnek csak némi pótlására nemcsak hogy nem gondoltak az egyházak, de sok helyen szeretnék elvenni még azt is ami van; az évszázadokon talán ilyen nehéz időkben is teljesített fizetést s terménybeli szolgálmányokat szeretnék sok helyen megvonni, máshol a lelkészi díjlevelet akarnák leszállítani, sőt Bőrvényben olyan mozgalom indult meg, hogy a lelkészi és tanítói földekből elvegyék azt a többletet, mely felül van a 32 illetve 16 holdon s ezeknek is az adóját fizesse a javadalmas egyházi tisztviselő. Szomorú jelenségek ezek, melyek a jelentésében foglalt megállapításokat igazolják. Ebbe a szomorú valóságba mégis belevilágít valami felcsillanó világosság. a sugárzó fény a hegyen épített város felől jön, a nagykárolyi presbitérium megértette az idők figyelmeztető szavát és szakítani akarva a múlt évtizedes mulasztásával, a legteljesebb megértéssel és jóindulattal készségesen sietett segíteni és pótolni az államsegély leszállításával elvesztett lelkészi fizetést, illesse ezért a példaadó nagykárolyi presbitériumot nemes, fennkölt gondolkozásáért innen is elismerés és dicséret. Bár

egyházaink többi presbitériumai is követnék ezt a szép példaadást ! Hiszem, hogy mindjárt szebb s könnyebb lenne a mi egyházi életünk is. A tanítói fizetéseknel ezidőszerint az államsegély alamizsna kifizetése bizonytalan, a községek a köteles részt sem adják meg iskoláinknak, részint azért, mert hiányzik a jóakarát, részint azzal az elutasítással, hogy nincs reá fedezet, vagy nincs miből kifizetni. Erről a Főtiszteletű Püspök Urnak jelentést készítettem. Egyházaink vezetői ne szünjenek meg zörgetni azért a községi segélyért, melyet a politikai községek tartoznak felekezeti iskoláinknak kiszolgáltatni. Ezen a téren a legszomorubb az a sérelem, melyet minden alkalommal kisebbségi helyzetünkben tapasztalunk, pedig csak magyar népünk verejtékes adómillióiból kellene visszafizetni a segélyfilléreket.

Jelentésem nagy általánosságban tárta fel egyházunk jelen helyzetét, melynek magyarázata a nagymérvű egyházi adóhátralékokban rejlik.

Mult év nov. hó 26. napján tartott egyházmegyei közgyűlésünk óta tett első intézkedésem az volt, hogy körlevélben felhívtam a lelkészi hivatalokat, hogy tegyenek jelentést az egyház belhivatalnokaival szemben fentálló tartozásokról s a jelentések beérkeztek s azok közül csak néhánynak az eredményét mutatom be a nagytiszteletű és nagyságos egyházmegyei közgyűlés előtt, így Börvelyben Czirják Ferenc tanító fizetési hátraléka 1931 december 31-én 17.000 lei. Irinyben a tanítónak a hátralék 25.000 lei. Gencsen lelkésznek 10.000 lei készpénz, 4 köbméter tűzifa, tanítóknak 30.510 lei. Dobrán Jászberényi Mihályné Szabó Ilona fizetéséből hátralékban van 15.680 lei, Jászberényi Mihály tanító fizetéséből 17.326 lei. Érdengelegen 70 hl. terményhátralék lelkészi fizetés. Géresen 1 éve elmúlt, hogy tanítónő fizetést nem kapott, a hátralék 30.600 lei. Összes tisztviselők hátralékos fizetése 82.308 lei. Ezeknek a nagy összegű hátralékoknak az oka az egyházi adófizetés elhanyagolása, amit az alábbi számok mutatnak : Börvelyben az egyházi adóhátralék 85.615 lei, Dobrán 22.096 lei, Érendréd számszerűleg nem tünteti ki, de jelenti, hogy a mult évi egyházadónak csak a 40 százaléka folyt be, 60 százalék tehát hátralék. Érdengelegen hátralék 21.995 lei, Gen-

csen 94.694 lei, Irinyben 60.000 lei, Nagykárolyban 280.097 lei, a többi egyházakból hátralékot nem jelentettek, vagy pedig ezekhez a számokhoz viszonyítva a hátralék nem sok. A tisztviselői hátralékok kifizetésére valamint az egyházi adóhátralékok beszedésére szigorúan utasítottam gondnokokat és presbitériumokat, volt is valami eredménye azonban ezt nem lehet megoldásnak tekinteni az egyházmegyei közgyűlés bölcsessége s feladata leendő az, hogy ebben a nagyfontosságú kérdésben megoldást találjon.

Géresi, berei egyházadóhátralékok kimutatását megerősítettem s azokat illetékes perceptiáknak behajtás végett megküldöttem. Dobrai, domahidai, érendrédi, érkörtvélyesi, kaplonyi iskolai költségvetéseket megerősítettem. A tanítóképviseelői állásokra a szavazást 1931 december hó 31-iki határidővel elrendeltem, szavazatokat összegyűjtöttem, szavazatbontó bizottság elé terjesztettem, melyről közgyűlésünk tárgysorozatának másik pontja fog beszámolni. Mult évi egyházmegyei közgyűlésünk 49 1931 sz. határozata értelmében felhívtam presbitériumokat, hogy a tanítói nyugdíjintézeti járulékokat vegyék fel a folyó évi költségvetésbe úgy, hogy az 1931 évi nyugdíjintézeti járulék is mint szükséglet beillesztessék, ennek megtörténtéről jelentést kértem be. Királydaróc, Krasznaszentmiklós kölcsönfelvételére irányuló kérelmét elnök társammal elnökileg jóváhagytam. Borbély Sándor érdemleghi lelkésznek saját kérelmére két hónapi szabadságot adtam s a helyettesítéssel Gargya Géza érendrédi lelkészt biztam meg. Általában elvégeztem azokat a teendőket, melyeket a törvény kifejezetten az esperes-jog és hatáskörébe utal. Midőn mindezekről a nagytiszteletű és nagyságos egyházmegyei közgyűlésnek jelentést teszek nem mulaszthatom el, hogy be ne jelentsem azt, hogy Főtiszteletű és Méltóságos Püspök urunk 6180/1931 sz. leiratában esperessé történt megválasztásom alkalmával nagy felelősséggel járó tisztem betöltéséhez a gondviselő Isten kegyelmét kéri.

Szomorú szívvel kell bejelentnem az egyházmegyei közgyűlésnek, hogy azóta amióta itt e helyen legutóbb találkoztunk az isteni kifürkészhetetlen akarat közlünk egyik lelkésztestvérünket néhai M. Szabó Miklóst király-

daróci lelkészt, egyházmegyei főjegyzőt, lelkészegyesületi elnököt február 4-én elszólította. A csapás hirtelen jött s bár a keresztyén embernek mindig készen kell lenni s váratlanul nem érintheti mégis mindnyájunkat megdöbentett elhunyt lelkésztestvérünk korai halála, mert hiszen még csak most akart neki indulni nagy buzgósággal, odaadással és felkészültséggel annak a munkának, annak az isteni elhivatásnak, melyre egyházmegyénk közbizalma elhívta, állította. Az egyházmegyei főjegyzői működést már előzetes betegeskedése miatt jóformán meg sem tudta kezdeni s avatott kezéből kihullott a toll, a munka kezdetén, nagy veszteséget, hatalmas ürt hagyva soraink között. Amikor ezt a szomorú tényét a Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés előtt regisztrálom, úgy érzem, hogy mindnyájunk szivéből felfakad a sóhajlás, mindnyájunk lelkét komor gyász üli meg s megboldogult lelkésztestvérünk emlékét szeretettel szivünkbe zárjuk, méltó, hogy az elhunyt emléke felett pár pillanatra álljunk fel s áldozzunk így őszinte igaz kegyelettel.

A folyó év február hó 6-án helyeztük megboldogult lelkész testvérünk földi maradványait a királydaróci temetőben siri nyugalomra, temetésén, az egyházmegyei gondnok urral, elnöktársammal együtt s egyházmegyei lelkészek legnagyobb részével megjelentünk, ravatalára az egyházmegye nevében koszorút helyeztünk, s az özvegynek őszinte részvétet nyilvánítottunk. Veszteségünk felett maga a Főtiszteletű és Méltóságos Püspök ur, valamint nagytiszteletű Foris Lajos esperes testvérünk, a magyarországi testvér egyházmegye nevében őszinte, mély, igaz, fájó részvétét fejezte ki.

Az egyházkormányzati teendők mellett felmerültek olyan kötelességek elvégzése is, melyeket teljesíteni kellett, hogy egyházmegyénk lelki életéről is számot tudjak adni. Erről ugyan a belmissziói előadó fog beszámolni, én csak annyit említek meg, hogy úgy a kerületi, mint az egyházmegyei belmissziói jelentő ivatek bekértem, összegyűjtöttem egyházkerületi belmissziói és nőszövetségi jelentőivatek a püspöki hivatalhoz felterjesztettem. Felhívtam Börvely, Csomaköz, Dobra, Géres, Királydaróc, Krasznaszentmiklós, Nagykároly, egyházak lelkészeit, hogy

készítsenek kimutatást az egyházközségekhez tartozó szorványokban lakó református hiveinkről s ez a kimutatás ne csak statisztikai adatokat foglaljon magába, hanem a hivek családi, értelmi, hitéleti, kereseti viszonyait is tüntessék fel. Jelentés Csomaköz kivételével mindenik érdekelt egyházközségből megérkezett s megállapíthatom, hogy a szorványokban lakó hiveink lelki gondozása nagyon el van hanyagolva. Lelki életről, hitéletéről csak ott lehet beszélni, ahol a református édesanya esetleg imádkozni megtanítja a gyermeket s ha református hiveink önként a lelkőkben élő vallásszeretettől vezettetve néha-néha elmennek egyik közeli templomba Isten ígését hallgatni. Dobrára evangélizáló missziói bizottságot küldtem ki két alkalommal, először Borbély Sándor és Vöröss Zoltán lelkészeket, másodszor Bartus Jenő lelkésztestvérünket. Dobrán hiveink közül többen legalább is bensőleg el akarták hagyni ősi ref. anyaszentegyházunkat s az egyházunktól teljesen idegen szektához akartak csatlakozni. A bekért jelentés némi megnyugvást adott ugyan, azonban kötelességünk, hogy tekintetünket legtávolabb fekvő egyházközségünk felé is fordítsuk, hogy dobrai hiveink megérezzék azt, hogy egyházmegyénknak ők is édes gyermekei. Körlevélben felhívtam a lelkész köröket, a lelkészi értekezlet megtartására, amelynek a szükségessége már régóta fenn áll s hogy ezt nem teljesítettük, éreztük ennek a hiányát. A megindított munkának eredménye is lett az első lelkészi kör Nagykárolyban f. év január hó 28-án, a második lelkészi kör első alkalommal Berében, másodszor Érkörtvélyesen, tartotta meg lelkészközi értekezletét, melynek részletes eredményéről a belmissziói jelentés fog beszámolni. Csupán annyit említek meg, hogy milyen hatással volt hiveinkre ez a belmisszió nap, bizonyosságot tett erről egy öreg berei atyánkfia, aki a lelki megtapasztalás hatása alatt így szólt: Tiszteletes ur, ez volt a legszebb napom életemben. A harmadik lelkészi kör a járhatatlan utak miatt nem tartotta meg lelkészközi értekezletét, erről közgyűlésünk tárgysorozatában más helyen lesz szó.

Személyi változások történtek a múlt év november hó első napján megejtett szaniszlói lelkészválasztás megfelelőbbézésé folytán a Főtiszteletű és Méltóságos Püspök

ur, 1931 év december hó elsején Kovács József segédlelkészt rendelte ki Szaniszlóra, kinek az esperesi meghatalmazást megadtam, a felügyelettel pedig Kovács Lajos érkörtvélyesi lelkészt bízam meg. Nagykárolyból Kádár Miklós segédlelkész f. év január hó 1. Nagybányára helyeztetett át s helyére ugyancsak január hó 1-vel Szabó Tibor segédlelkészt rendelte ki a főtiszteletü Püspök ur. Börvelyből Boross Ferenc segédlelkészt a Főtiszteletü Püspök ur elhelyezte és helyére január hó 1-vel kezdődő joghatállyal Kenyeres Lajos segédlelkészt rendelte ki. Királydarócra lelkész halála után Boross Ferenc segédlelkészt rendelte ki a Püspök ur, a felügyelettel pedig Kiss Ferenc géresi lelkészt bízam meg. Mindenik segédlelkésznek az esperesi meghatalmazást megadtam s mindenik helyen segédlelkészek közmegelegedésre végzik teendőiket. A mult év november elsején megejtett szaniszlói lelkészválasztást elnökségi végzéssel megsemmisítettük s gondnoktársammal együtt pályázat utján való lelkészválasztást rendeltünk el. A lelkészválasztás f. hó 2-án szabályszerűen megejtetett, melynek eredményeként ismét Szabó Tibor nagykárolyi segédlelkész választott meg nagy többséggel. Mivel a lelkészválasztás ellen a törvényes időn belül indokolt felebbezés adatott be, megválasztott lelkész részére a koncessza kiadását felfüggesztettem. Királydarócra folyó hó 10-én egyhangu meghívással Szendrei Dénes szatmárnémeti segédlelkész választott meg s mivel a választás ellen felebbezés be nem érkezett, a választás jogerőssé vált s megválasztott lelkész részére a koncesszát kiadtam. A királydaróci lelkészválasztásról egyébként közgyűlésünk tárgysorozata során jelentés tétetik. Koós Elek királydaróci kántor január hó 2-án lemondott s egyházmegyénkből eltávozott.

Nagytiszteletü és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés! Egyházmegyénk életéből valamint elvégzett munkámról igyekeztem hü képet nyújtani s ebben feltárni az egyházmegyei közgyűlés előtt azokat a súlyos és veszedelmes bajokat, amelyek egyházi közéletünket, sőt magát ref. anyaszentegyházunk létét veszélyeztetik. Nem nagyítottam, a színeket szándékosan nem sötétítettem el, legfeljebb érezve a reánk nehezedeő veszedelmet, segélyért kiállítottam, hogy ne csak mi, lelkipásztorok, de világi ör-

állóink az egyházközségek gondnokai s azokon keresztül hűveink is érezzék meg azt, hogy valóban a magyar ref. anyaszentegyház élet-halálharcát vivja. Nem tudjuk, hogy mit hoz a jövő, nem tudjuk meddig tart ez a szörnyű válság, hogy vajjon a tetőn vagyunk e már, vagy még súlyosabb próbára vetettünk, cgyet azonban tudunk, ha hittel megállunk, akkor bármilyen vészben és viharban el nem veszünk!

Jelentem végül, hogy mai közgyűlésünk tárgysorozatát összeállítottam, bírósági ügyet előkészítettem, mai közgyűlésünket összehívtam s általában igyekeztem kötelességemet legjobb tudásom és igyekezetem szerint elvégezni, teljesíteni.

Jelentésem tudomásul vételét kérve maradok a Nagytizzteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlésnek aláztos szolgálja

Nagyhároly, 1932 ápr.lis hó 23-ik napján.

Gönczy Sándor
esperes.

a) Egyházmegyei közgyűlésünk esperesi jelentést, mely egyházmegyénk közéletének hű képét mutatja be, tudomásul veszi s abban foglalt intézkedéseket határozati erőre emeli.

b) Esperesi jelentéssel kapcsolatosan jóváhagyja egyházmegyei közgyűlésünk a királydaróci egyházközség 45.000 Leis kölcsönét, melynek felvételét presbitérium f. év február hó 14-én hozott $\%.$ számú határozatával monddta ki. A kölcsönt presbitérium iskolai perkoltség taxájának fizetésére, a lelkészözvegygel létesített egyezés kifizetésére s a megmaradó összeget az egyházközség által felhasznált alapok visszatérítésére fordítja presbitérium.

c) Egyházmegyei közgyűlésünk mély megilletődéssel s igaz fájdalommal veszi tudomásul néhai M. Szabó Miklós királydaróci lelkész, egyházmegyei főjegyző, s tanácsbíró hirtelen bekövetkezett halálát. Emlékét közgyűlésünk minden tagja mélységes kegyelettel zárja szívébe s munkás életének, buzgó lelkipásztori működé-

sének elévülhetetlen érdemeit jegyzőkönyvében megörökíti, emlékének jegyzőkönyvében egy lapot szentel s rövid életrajzának megírásával Veress Kálmán irinyi lelkész, egyházmegyei aljegyzőt bizza meg.

4. szám. Főtiszteletü Pöspök ur az egyházmegye tisztujtása alkalmával meleg szeretettel üdvözli az esperest és az új tisztikart s hálás köszönetét tolmácsolja az egyházmegyei közgyűlésnek azért a megemlékezésért, amellyel a tisztujtás alkalmával az egyházmegye Öt üdvözölte. Isten kegyelmébe és gondviselésébe ajánlja egyházmegyénket.

Egyházmegyei közgyűlésünk jóleső örömmel veszi tudomásul Főtiszteletü Püspök ur atyai szeretetből fakadó szives üdvözlését s azon óhajának ad kifejezést, hogy jókívánatai megsokszorozott mértékben szálljanak vissza életére. Az Isten még sokáig éltesse anyaszentegyházunk örömeire és boldogítására.

5. szám. A magyarországi nagykárolyi egyházmegye közgyűlése szeretettel üdvözli egyházmegyénket abból az alkalomból, hogy új esperest választott. Az ujonnan választott ifju esperesre és a testvér egyházmegyére Isten gazdag áldását kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk a szeretetnek éppen olyan bensőséges érzésével gondol a vele szoros egységben élt testvér egyházmegyére, üdvözlését és áldáskívánását hasonlóval viszonozza.

6. szám. Olvastatott a szavazatbontó bizottság jelentése az egyházmegyei tanítóképviseelői állásokra vonatkozólag, mely szerint 17. egyházközségből beérkezett 18 érvényes szavazat, ebből Ottmayer Gyula 18, Bartha István börvelyi tanító 16, Dancs Sándor gencsi tanító 1, Szikszay Dénes szaniszlói tanító 1 szavazatot kapott.

Egyházmegyei közgyűlésünk a szavazás eredményét tudomásul veszi, Ottmayer Gyula kismajtényi tanítót egyhangulag, Bartha István börvelyi tanítót pedig abszolút többséggel, meg-

választott tanítóképviseleknek nyilvánítja, a szabályrendeletben megállapított időre.

7. *szám.* Tárgyaltatott számvevőszéki jelentés.

Közgyűlésünk a számvevőszék jelentését tudomásul veszi s az abban foglalt javaslatokat határozati erőre emeli.

8. *szám.* Tárgyaltatott a folyó évi egyházmegyei költségvetés.

Egyházmegyei közgyűlésünk számvevőszék által beterjesztett költségvetést megerősíti.

9. *szám.* Olvastatott az egyházmegyei szabályrendelet

Egyházmegyei közgyűlésünk a felolvasott szabályrendeletet elfogadja s annak külön füzetben való kinyomatását elhatározza.

10. *szám.* Olvastatott a belmissziói jelentés :

Belmissziói jelentés.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés !

A belmisszióról, mint egyházmegyénkben hivatalosan bevezetett, ellenőrzött és rendszeresen végzett vallásos munkaágról az első hivatalos jelentés az 1928. évi tavaszi közgyűlésen tétetik. E jelentés szerint a belmissziói munka a kezdet kezdetén áll s milyenségére nézve tapogatózó, kísérletező, rendszertelen s így nem célravezető. Most, négy év elmúltával abban a szerénység helyzetben vagyok, hogy belmissziói jelentésemet így foglalhatom össze : egyházmegyénkben a belmissziói munka minden ágában megindult s a legtöbb ágában rendszeresen és szép eredménnyel folyik. A beérkezett jelentőivek alapján a belmissziói bizottság f. hó 27-én tartott ülésének megbízásából bátorkodom az idevonatkozó részletes jelentést és javaslatot a Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés elé terjeszteni.

Teljes jelentés érkezett be 15 egyházközségtől, két egyházközségre vonatkozólag csak a vasárnapi iskola és bibliakörrel kapcsolatos adatok állottak rendelkezésemre. Legfelkaroltabb belmissziói munka a gyermekek közt folyik. Vasárnapi iskolája mindenik egyházközségnek van,

számszerint 17. Legrégebben fennálló vasárnapi iskolák a gyencsi, mely 1924 óta, az érkörtvélyesi, érendrédi, nagykárolyi, melyek 1925 óta működnek. Legujabb keletűek Szaniszló, Börvely, Kismajtény vasárnapi iskolái. 17 vasárnapi iskola 24 csoportra van osztva s összesen 1687 növendék látogatja. A vasárnapi iskola felelős vezetője Nagykárolyban a s.-lelkész, többi helyeken mindenütt a lelkész. Az egyes csoportokat 10 egyházban a lelkész, illetve a s.-lelkész vezeti. Berében a lelkész neje, Dobrán a 3 tanító, Érkörtvélyesen lelkész és neje, Gencsen lelkész és tanítónő, Nagykárolyban a 3 tanító, Krasznaszentmiklóson és Királydarócon a kántor és a csoportvezetők. Laikus vezetője egyetlen egy csoportnak sincs. Egész évben tart a vasárnapi iskola, Börvely, Domahida és Krasznaszentmiklóson. Többi helyeken a szorgalmi időben. Érendrédén a téli hideg január és februári hónapokban szünetel a tanítás. Vasárnapi iskolai ünnepélyt tartottak Domahida 2, Dengeleg 1, Dobra 3, Érendréd 3 ünnepélyt, Iriny, Kaplony, Királydaróc, Kismajtény 1—1 ünnepélyt. Rendszeres gyermekistentisztelet van bevezetve, dobrai, érendrédi, nagykárolyi vasárnapi iskoláknál, míg Érkörtvélyes 1 gyermekistentiszteletet tartott. A vasárnapi iskola gyermekek perselyes adakozását Bere, Domahida, Érendréd, Iriny, Nagykároly vezették be.

17 egyházközség közül 14-ben van bibliakör. Nincs bibliaköre Csomaköz, Dobra és Szaniszlónak, Legrégibb idő óta működik Érendrédén, Nagykárolyban, Érdengelegen és Gencsen. Legujabban alakultak a körtvélyesi, szentmiklósi, kismajtényi bibliakörök. 3 bibliakör mint leány fiu és felnőttek bibliaköre működik Nagykárolyban. 2 bibliakör mint fiu és leány Domahidán és Kismajtényban. Géresen, Érkörtvélyesen lányok és asszonyok bibliaköre. A többi helyeken 11 leány bibliakör működik, Bere kivételével, hol a bibliakör vegyes összetételű. A 17 bibliakörnek összesen 587 tagja van. Kiemelendő a jó példa kedvéért Kaplony, hol minden konfirmált leány rendszeresen látogatja a bibliakört. A bibliakört, a lelkészek, illetve s.-lelkészek vezetik, Kaplony és Iriny kivételével, hol a lelkészek nejei a vezetők. Egész évben működik a bibliakör, Bere, Domahida, Börvely, Érkörtvélye-

sen. Egyéb helyeken az ünnep hetében, vagy az őszi és téli hónapokban.

A bibliakör tagjai vallásos ünnepélyt rendeztek, illetve azon közreműködtek minden egyházközségben. Iriny, Dengeleg és Érendréden a rendszeresített vallásos esték program számait jó részben a bibliakör tagjai töltötték ki. Énekkara az érendrédi, gencsi, géresi és nagykárolyi bibliakörnek van, Felnöttek bibliaköre működik egyébként a nőszövetség keretén belül Bere, Domahida, Érendred, Irinyben. Önálló felnöttek bibliaköre van Nagykárolynak. Az adakozásokból, ünnepély és előadásokból befolyó jövedelmet a bibliakörök egyházi és jótékony célra fordítottak. Nagykárolyban 15000 leit urasztali és szószéki terítőkre, Érendréden 2000 Leit szószéki terítő, templomvilágítási készülék beszerzésére és fenntartására, 1000 Leit Érkörtvélyesen kulturház építésére, Börvelyben egyházi könyvtár gyarapítására, Irinyben vallásos iratokra, Kaplonyban építkezési akcióra, Majtényban ifjusági lapok előfizetésére.

Nőszövetség van 13 egyházközségben. Legszéleskörű és legintenzívebb a domahidai nőszövetség működése. Buzgó és tevékeny munka folyik a nagykárolyi nőszövetség kebelében. Az összes nőegyletek bekapcsolódnak az egyházépítő munkába, egyháztársadalmi, jótékonykodási tevékenységük révén. A nagykárolyi nőszövetség egymaga, szegények segélyezésére mintegy 26.000 Leit, gyülekezeti terem építésére, a felnőtt bibliakörrel együtt, 28.000 Leit áldozott.

Vallásos estélyek — Királydaróc kivételével — minden egyházközségben rendszeresen tartattak a hives nagy érdeklődése mellett. Börvelyben a vallásos estély tartását főszolgabírói rendelet szüntette be.

Ifjusági konferencián résztvettek Beréből 3, Börvelyből 15, Domahidáról 3, Érendrédről 1, Kismajtényból 8 bibliaköri tag.

Presbiterek templomba járása, urvacsorával élése, egyházépítő munkába való bekapcsolódása, a beérkezett jelentések szerint, sok kívánni valót hagy maga után. Dicséretes kivétel a kaplonyi, kismajtényi és szaniszlói presbitérium. Irinyben és Nagykárolyban pedig a leg-

ujabb időben szemlélhető idevonatkozólag örvendetes haladás.

Házi istentisztelet, Berében, Domahidán, Érendréd, Irinyben és Kismajtényban tartatott lelkész vezetésével, illetve jelenlétében.

Gyülekezeti tagok rendszeres látogatásáról Bere, Börvely, Érendréd, Domahida, Gencs, Iriny, Kismajtény tesz jelentést.

Iratterjesztésre legtöbbet áldoztak, Dengeleg, Domahida, Érendréd, Iriny. A többi gyülekezetek iratterjesztési igénye és fogyasztása aránytalanul csekély.

Az egyháztagok és családtagok minden egyházközségben nyilvántartatnak, bár családkönyv nincs bevezetve. Szektáriusok szorványosan fordulnak elő, Érkörtvélyesen, Érdengelegen és Domahidán. A baptizmusnak Érendráden való próbálkozása kiélte magát, a szektások egyházunkba visszatérőben vannak, sőt egyesek már vissza is tértek. Ujabb szektás kísérletezések és kitérések fordultak elő Kismajtényban, főleg Dobrán.

Egyházmegyénk három belmissziói, illetve lelkész-köréből ez évben a berei kör tartott két értekezletet, a nagykárolyi, egy értekezletet. A királydaróci körben még nem volt belmissziói nap és lelkészi értekezlet. A Nagykárolyban, Berében és Érkörtvélyesen tartott értekezleten résztvettek az összes kör lelkészek, magánáhitattal, önképző célú szakelőadásokkal. Az értekezlet a gyülekezeti munkába belmissziói nap tartásával kapcsolódott bele.

E beimissziói napokra a lekipásztörök szívök-lelkek minden meleg érzését, tudásuk legjavát vitték el, szomjuhozó, éhező lelkek táplálására, tudatlanok tanítására, szomorkodók vigasztalására, gyengéknek erősítésére. Áldott magvetés folyt a gyülekezet minden rétegében, a gyülekezet apraja-nagyja drága lelki kincsekkel gazdagodott meg. Vasárnapi iskolások, bibliakörök, dalárdák, nőszövetségek, presbitériumok részére külön-külön ismeretterjesztő, szakelőadások, lelkes buzdítások tartattak. A hivek összeségének belmisszió jellegű ünnepi istentisztelet, gazdag műsorú vallásos estély tartatott az összes lekipásztörök szolgálatának bevonásával. Külön jelentés és külön idő kellene ahhoz, hogy ezeket a belmissziói napokat, úgy lefolyásukban, mint hatásukban

megfelelően jellemezzem. Annak megmutatására, hogy a hivek lelkében, milyen mély benyomást, egyszersmind indítást szereztek ezek az emlékezetes napok, színes, hangulatos képükből mégis jónak látok két mozzanatot kiragadni. Berében a belmissziói nap végeztével, e sorok felolvasóját egy idős egyháztág így szólította meg: „Nagytiszteletű uram, 77 éves vagyok, de ilyen szépet, mint a mai nap, még nem értem meg életemben.“ Körtvélyesen egy galamböszhaju tisztos öreg presbiter, remegő hangon mondott köszönetet, hogy a lelkipásztorok fáradságot nem kimélve ilyen lelket gazdagító, szívet vidámitó ünnepet szereztek s kifejezte, hogy ez a nap buzdítás lesz nekik, az egyházért való odaadóbb munkára és biztatás a szebb jövőre nézve. A berei lelkész pedig jelenti, hogy a belmissziói nap az egész gyülekezeti életre áldásos eredménnyel volt s a hivek indítást nyertek az eddig még nem pártfogolt belmissziói munkágnak felkarolására.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés! Ez összesített adatok bizonyossága szerint egyházmegyénkben a belmissziói munka minden ágazatában tul van a kezdeten. A belmissziói munka nemcsak megindult, hanem — határozott medret vágva — folyik. Miért is, időszerű, hogy immár ne a munka beállításáról, sürgetéséről, hanem — a kiválóbb eredmény és teljesítmény érdekében — a munka mikéntjéről és hogyanjáról beszéljünk.

Batorkodom ezért, — ugy a beszerzett adatok, mint egyéni meggyőződéseim és tapasztalatom alapján az alábbi észrevételeket tenni és javaslatomat előterjeszteni:

A vasárnapi iskolákról.

1. A hivata'os nyomtatványu jelentő-iv, de általában a vasárnapi iskolai foglalkozás nem szentel elég figyelmet a még nem iskola köteles (bár tanításra alkalmas 5—6 éves) gyermekeknek. Pedig ezek a leghüségesebb és leghálásabb — és végtelenül kedves — növendékek. A szülők is az ilyen gyermekekkel való foglalkozást értékelik legjobban. Tekintettel pedig arra a körülményre, hogy felekezeti iskoláink 90 százalékával szembe — szinte konkurrens célzattal — állított fel egy-

egy állami iskola, véghetetlenül fontos, hogy gyermekeinket még idejébeu egyházunk berkeibe tereljük. Az olyan gyermeket, aki a vasárnapi iskolát s így egyuttal az iskolánkat is megismerte és megszerette, erőszakkal sem lehet az állami iskolába járatni. Az amerikai vasárnapi iskolák pl. ezen a ponton vetik meg lábukat, oly erősen hogy faj és hitvédelem terén csodálatos eredményeket tudnak elérni.

2. Az eredményes vasárnapi iskolai munkálkodás legnagyobb kerékkötője az a körülmény, hogy nincs megfelelő vezető. Mert a jelenleg működő vezetők sem megfelelőek. Azok a tanítók ugyanis, akik egész héten ugyanazon gyermekeket a zsufolt kétnyelvű anyag miatt egész más mód és elvek szerint szinte hajszolják a munkára, vasárnapra nem változhatnak át — hacsak csoda nem történik — merőben más emberekké. A vasárnapi iskoláknak pedig más a célja, szelleme, tanítási módja, levegője. A mai tanítóságot az egyházi, egyháztársadalmi munka, vallásoktatás tekintetében is egyenjogu és képességű munkaerőnek, munkatársnak vallom és tartom. Ahoz, hogy gyermekeink lelkébe vallásosságot és egyháziasságot csepegtessünk, elsősorban és legfőképen megfelelő érzület és lelkület szükséges s e tekintetben, mint egy ember áll egyházmegyénk tenitósága a lelkipásztorok mellett. A vasárnapi iskola szelleme ellen vétünk s célunk felé semmit sem haladunk azonban akkor, ha a vasárnapi iskolát az a tanító vezeti, ki a gyermekeknek egész héten át oktatója. Ha az ilyen tanító vasárnapi iskolát vezet, tulajdonképpen csak az amugy is nagy óraszámú szaporodik meg eggyel (ugyanezen eredményt jobban elérhetem még egy hétköznapi vallásóra beállításával) sulyosbitva azzal a körülménnyel, hogy a vasárnapja sem lesz szabad. Egyházmegyénk 24 vasárnapi iskola csoportjából $\frac{1}{3}$ részt, azaz nyolcat a tanítók vezetnek. Legfeltűnőbb ez a körülmény Nagykarolyban, hol 3 tanító a csoportvezető. Sürgős és fontos teendő itt, hogy a leánybibliakör kínálkozó szép anyagából, — minél előbb — megfelelő vezetők képeztessenek, — már a jó példa kedvéért is. — A vasárnapi iskola szelleme és célja szempontjából nem tartom károsnak, hogy olyan helyen, hol felekezeti iskola nincs s az állami iskolában

a lelkész tanítja a vallást, pl. Királydarócon és Krasznaszentmiklóson, hogy a vasárnapi iskolát a kántor vezesse, — ha egyébként kedve és hajlama van hozzá.

3. Lényegtelen adatnak látszik, hogy 17 egyházközség közül csak egy harmad rész, azaz hat vezette be a vasárnapi iskolások perselyes adakozását. Pedig mérhetetlenül fontos, hogy azt a nagyon jó alkalmat ragadjuk meg, hogy gyermekeink lelkébe beleneveljük az adakozási szellemet, azt a gondolatot, hogy a mi egyházunkat a hivek adakozó készsége tartja fenn. Az eredmény is aránylagosan, de sokszor számbelileg is több, mint a templomi perselyezésnél. Mikor a felnőttek adakozási hajlamán semmi módon nem sikerült javítani, a gyermekek közt elértem azt, hogy a legszegényebbek is vették hozták leieiket. Az adakozó készség és eredmény megsokszorozódik, ha a gyermekek tudatába átmegegy az a meggyőződés, hogy adományaikat vallásos iratokban, karácsonyi ajándékokban ott visszkapják. Bár hiveink szívében is ily mértékben felébredne annak a felismerése, hogy áldozatukat, adakozásukat, az anyaszentegyház lelki és szellemi javakban megszázsorozva adja vissza.

A gyermekmisszióval kapcsolatosan, legfeltűnőbb az a jelenség, hogy gyermekistentiszteletek tartása csak három egyházközségben van rendszeresítve. 13 egyházközségben ez a munka, egyáltalán nincs bevezetve, holott a belmisszióknak ez régen gyakorlott, jól bevált és eredményes munkaága. Tapasztalati tény, hogy a gyermekek-nél értelmi és figyelő képességüknek megfelelő és ahoz alkalmazott igehirdetéssel érjük el a legjobb eredményt. Ezen az alapelven épült fel a gyermekistentisztelet s e körül a gondolat körül alakult ki egy széleskörű úgy hazai mint külföldi szakirodalom. A gyermekistentiszteletek gyakorlására módot, alkalmat, egyszersmind buzdítást akart nyújtani az egyházkerület, amikor azoknak tartását a vasárnap d. u. istentisztelet idejére engedélyezte.

B) A bibliakörökről.

1. A bibliaköri munka nem folyik minden egyházközségben s ahol meg van szervezve, nem terjed ki a hivek minden rétegére.

2. Különös gond fordítandó arra, hogy a felnőtt, finemü ifjuság is beálltassék valami módon a belmissziói s egyháztársadalmi munkába, mert itt van a legtöbb aratnivaló.

3. A bibliaköri tagsági díj kivétele határozottan káros. Ennek a gondolatnak a felvetése elegendő ahhoz, hogy a bibliaköri mozgalmat a kezdet-kezdetén megölje.

4. Az Ifju Erdély ugy tartalmánál, mint stillusánál fogva tanulóknak, vagy legalább városi bibliaköröknek való. Szükség volna falusi bibliaköreink értelmi színvonalának és érdeklődésének megfelelő vallásos ifjusági, vagy néplapra.

5. A belmissziói munka eddig részletezett két ágának de általában egész belmissziói munkánknak egyik legerősebb, legmostohább gyermeke az iratterjesztés. Pedig, hogy mily nagyfontosságú — főleg a szektákkal vívott harcban, azt nem kell hangsúlyozni. A dobrai lelkész jelentésében szögezi le, hogy milyen káros és veszélyt jelentő református egyházunknak ez oldalon való fogyatékos felkészültsége.

Nincs megfelelő és olcsó naptár, traktátus stb. viszont az egyes egyházak részéről az idefordított gond és áldozat, a legminimálisabb. Egyházmegyénk már több ízben foglalkozott ezzel a kérdéssel, mégis csak hat egyház költségvetésében szerepel ilyen címen megfelelő tétel, pedig perselypénzből, esetleg ünnepély, előadás jövedelméből nagyobb nehézség nélkül ki lehet keríteni a kellő összeget. Ha az egyházmegye, illetve egyházkerület minden egyházra átlag 4—500 Leit állít be az évi költségvetésbe és költ el iratterjesztésre, ez esetben már hatalmas lépéssel haladtunk a cél felé.

A felnőttek közt általánosságban kezdetlegesebb a belmissziói munka, mint az ifjak és gyermekek között. Általánosan elfogadott és közkedvelt a vallásos esték tartása lett. A nőszövetség sok esetben csak keret, forma; élet és tartalom nélkül. Házi istentisztelet, hivek látogatása, csak tapogatózás, kísérletezés, melyet sokszor követ sikertelenség és zsákutcába jutás, mint ez sokszor megy a nem próbált munkával, járatlan uton való utazással. A belmissziói munka ezen gyérebbe művelt ágaira vonatkozólag is nyugodt lélekkel mondhatjuk

azt a kritikát, amit 4 évvel ezelőtt a belmissziói munka akkori, egyetemes állapotáról mondott nagytiszteletű Papp József belm. előadó ur: ez is jobb mint a megsem kezdett munka. A lelkészköri értekezletnek, illetve belmissziói napoknak a III.-ik belmissziói körben való elmaradása, illetve meg nem tartása egyházmegyénk belmissziói élete szempontjából olyan súlyos tény, hogy ezen alkalommal és helyen csak a belőle származó veszteséget regisztrálhatjuk, a körültekintőbb és érdemleges megítélést a nagytiszteletű és nagyságos egyházmegyei elnökségre bizzuk.

Határozati javaslatom a következő: hogy a vasárnapi iskolai oktatásnál különös figyelem fordíttassék a még nem iskolaköteles, 5—6 éves gyermekekre s a „jelentő-iv“ is ilyen értelemben módosíttassék.

b) A vasárnapi iskola vezetését személyesen a lelkész lássa el s ahol több csoportra osztásra szükség van, ott laikus vezető képeztessék és állíttassék be. Amennyiben pedig a tanító segédkezése nélkülözhetetlen és a munkát szívesen vállalja, lehetőleg olyan csoportot vezessen, amelyiknek a tagjai nem az osztályából kerülnek ki.

c) A vasárnapi iskolákban — keresve a legmegfelelőbb módot, — a perselyes adakozás rendszeresíttessék, a gyermekistentisztelet azonnal rendszeresen bevezetessék.

Rendelje el egyházmegyei közgyűlésünk, hogy azokban az egyházközségekben, ahol eddig nem volt bibliaköri munka oly módon csoportosíttassék, hogy a szükségnek megfelelően a hivek minden rétegét magába foglalja.

Egyházmegyei Belmissziói Bizottság készítsen egy tervzetet arra nézve, mimódon lehetne felnőtt finemű ifjuságunkat a belmissziói munkába, vagy egyháztársadalmi munkába bekapcsolni s a cserkész munka és alakulat bevált rendszerét hogyan lehetne a mi speciális, falusi viszonyainkba beállítani.

Bibliaköri tagsági díj, mint ilyen törlendő.

Gondoskodják e. m. közgyűlés, hogy falusi bibliaköreinknek megfelelő ifjusági, vallásos néplap álljon rendelkezésére.

Addig is, míg az Egyházkerületi Belmissziói Bizottság alapot és módot talál megfelelő és olcsó vallásos traktátusok

kiadására, e. m. közgyűlésünk hívja fel az elnökséget, hogy a lehető legrövidebb időn belül létesítsen iratterjesztési központot megfelelő és olcsó vallásos traktátusok beszerzése által s ezen egyházmegyei központi iratterjesztés fenntartásához minden egyes egyházközség — a költségvetésben iratterjesztés címén felvett összegből, — 200, kettőszáz Leivel járuljon hozzá.

Egyházmegyei közgyűlés, illetve egyházmegyei elnökség megfelelő intézkedéseket tegyen arra nézve, hogy a belmissziói munkának szórványosan kezdetlegesen művelt ágai minden egyházközségbe bevezetessenek és ténylegesen szolgálatba állíttassanak. Kötelezze el a belmissziói, illetve lelkeszi köröket belmissziói napok s ezzel kapcsolatosan lelkeszköri értekezleteknek egy évben 4-szeri tartására. A gazdálkodási szorgalmi időben célszerűség szempontjából belmissziói nap nem tartandó.

Hogy a belmissziói munkába a tanítószolgálat is érdemlegesen bekapcsolódassék, hasson oda e. m. közgyűlésünk elnöksége, hogy a körök értekezletekkel kapcsolatosan megtartott belmissziói napokon a tanítók, illetve tanítónők is a megfelelő szerepkörrel láttassanak el, annyival is inkább, mert a jóváhagyott egyházmegyei belmissziói szabályrendelet 18-ik §-a idevonatkozólag világos utasítást ad.

Az 1926 jun. 23-án kelt 152 sz. egyházkerületi belmissziói határozatnak, - mely az egyházmegyei belmissziói előadót, illetve a bizottság tagjait elkötelezi, hogy a részükre beosztott gyülekezetekben jelenjenek meg (legalább a kanonika vizitáció kapcsán) s ott elsősorban a vasárnapi iskolai s a többi belmissziói munkát indítsák meg és irányítsák - elnökségünk szerezzen érvényt. Csaknem szószerint így rendelkezik az egyházmegyei belmissziói szabályrendelet 5-ik §-a is.

Jelentésem tudomásul vételét, határozati javaslatom elfogadását kérve, kiváló tiszteletem jelével maradtam, alázatos szolgája

Andrid—Érendréd, 1932 április 17.

Gargya Géza
ref. lelkész,
a nagykarolyi egyházmegye
belmissziói előadója.

Egyházmegyei közgyűlésünk a felolvasott belmissziói jelentést tudomásul veszi és az abban foglalt határozati javaslatokat határozati erőre emeli.

11. szám. A III. lelkészi kör, illetve belmissziói körnek lelkészei, azaz a királydaróci, dobrai, krasznaszentmiklósi és géresi lelkész kérvényükben arra kéri a Nagyt és Nagys. Egyházmegyei közgyűlést, hogy a november és április közötti őszi és tavaszi időszakokban mentesítsenek a belmissziói értekezletek tartása alól, viszont az április és november közötti hónapokban, két értekeztet tartására kötelezik magukat. Kérelmüket azzal indokolják, hogy egyházközsegeiknek egymástól való nagy távolsága és az utak járhatatlansága, nagyon megnehezítik a téli időszakban, az értekezletre való összejövetelt.

A belmissziói bizottság javaslata alapján az értekezletnek április és november hónapok közötti időben való megtartása a belmisszió eredeti céljának s az idevonatkozó egyházmegyei és egyházkerületi határozatoknak mellőzését jelentené: amennyiben akkor csak lelkészkeri értekezleteket tarthatók, s belmissziói napok nem, s a gyülekezet — a gazdasági szorgalmi idő miatt a tapasztalat szerint — kikapcsolódnék a belmissziói munkából. Ha a lelképásztorok az első jól kiépített belmissziói nap tartása után meggyőződnek róla, hogy ez az áldott alkalom milyen lendületet, felbuzdulást szerez, úgy a gyülekezeti, mint egyéni, lelki életünkben, — érdeemesnek fogják tartani, hogy a belmissziói értekezleteknek alkalmas időben való megtartásáért, minden akadályt legyőzzenek és minden áldozatot meghozzanak.

Egyházmegyei közgyűlésünk kötelezi a III. lelkészi kört, hogy a belmissziói határozatok és szabályrendelet értelmében és szellemében a gyülekezeti tagok bevonásával évente legalább négyszer hívjon össze és rendezzen belmissziói, illetve lelkészkeri értekezletet.

12. szám. Ápr. 27-én tartott lelkészegyesületi gyűlésünk foglalkozván a belmissziói munka intenzívebbé tételével és a nagymérvű egyházi adóhátralékok ügyével,

a következő határozati javaslatokat terjeszti egyhm. közgyűlés elé :

1. Mivel az eredményes belmissziói munkának egyik feltétele az egyháztagok teljes megismerése, vagy ismereni kell minden egyes tag anyagi és szellemi kincseit ; teljesítő képességeit, — iskolai végzettségét, családi helyzetét, hitbeli állapotát s az akadályokat, mik esetleg nehézzé, vagy lehetetlenné teszik bekapcsolódását egyháza szellemi közösségébe, — evégből rendelje el egyhm. közgyűlés egy református kataszter felfektetését s a törzslapok kidolgozásával bizza meg Esperes urat.

2. Egyházközségeink haladásának és boldogulásának nagyrészt kerékkötője az anyagi erők hiánya. A nagymérvű egyházi adóhátralékok ügye arra kényszeríti Lelkészegyesületünket, hogy a következő határozatot hozza meg s vigye egyházmegyei közgyűlés elé : Egyházi tartozásaikkal hátralékos egyháztagok részére a sakramentumok kiszolgáltatásán kívül lelkész semmi más szolgálatot nem végezhet, amíg hátralékuk kiegyenlítést nem nyert. E határozat elfogadására keresse meg egyházmegyénk a társ egyházmegyéket is.

Közgyűlés mindkét előterjesztést elfogadja s utóbbit változatlanul, előbbit pedig kibővitve emeli határozati erőre. T. i. az egyházak azonnal kezdjék el a kataszter felfektetését, szept. 1-ig fejezzék be, szept. 15-ig pedig tegyenek jelentést esperesi hivatalnak, hogy az őszi közgyűlésre ezek alapján összefoglaló jelentést lehessen készíteni.

13. szám. Esperesi kar felkérte az egyházmegyéket, hogy az egységes liturgia kérdésében foglalkozzanak közgyűlésükön a magyarországi ref. egyház „Istentiszteleti Rendtartás“-ának a romániai ref. egyházban való életbeléptetésével.

Az „Istentiszteleti Rendtartás“ ismertetése után közgyűlésünk a következő véleményes javaslatát terjeszti elő : A nagy tudással megalkotott és a leglényegtelenebb utasítást is magában foglaló könyvben nincsen orgona-, harang-, iskola-, ház- és temetőszentelési, vala-

mint alapkő letételkor végzendő liturgia. A három előbbiről, — mint amik a teljes istentiszteletben ünnepi alkalmat nyújtanak — futólagosan emlékezik meg a 13. §, de a három utóbbi szertartásról említés sem történik. A könyv teljességéért is szükséges, hogy ezekre is legyen utasítás, példa, esetleg sorrend.

A Rendtartás 1, 2. §§.-ai változatlanul elfogadásra ajánlhatók.

A 3. §.-hoz pótlólag vétessék fel, hogy : „Nagyobb gyülekezetekben, ahol eddig is szokásban volt, amikor nincs segédlelkész, Urvacsora-osztás alkalmával a kehely adására püspök a gyülekezet valamelyik idősebb tisztés tanítóját felhatalmazhatja. (Esp. kari megjegyzés is.)

A 4, 5, 6, 7, §§. változatlanul maradhatnak.

A 8. §.-ban „Reformáció emlékünnepén“ helyett „reformáció emléknapiján“ irassék. (Esp. kari megj.)

A 9. §.-nál a mostani szokás szerint a káté magyarázatánál a káté szövege is felolvassandó. A délutáni istentiszteletbe a textus előtti ének felveendő. (Esp. kari megj.)

A 10, 11, 12, §§. változatlanul maradnak.

A 13. §. utasításába felveendő : a felesletről elmaradt presbiter, presbiteri gyűlésen esketendő fel. (Esp. kari megj.)

A 14, 15. §§. változatlanul hagyandók.

A 16. §. 7. pontja úgy módosítandó, hogy alkalmi ének csak akkor éneklendő, ha külön a keresztelés végett tartunk gyülekezeti istentiszteletet. (Esp. kari megj.)

A 17, 18, 19, 20, §§. változatlanul hagyandók.

A 21. §.-ban új borra (ref. emlékünnepén) helyett ez teendő : új borra (okt. utolsó vasárnapján). (Esp. kari megj.)

A 22. §.-ban (26 lap) az utasítás megengedhetőnek tartja, hogy nagyobb gyülekezetben, hol az Urvacsora előtt sokan eltávoznak, több

verset énekeljenek. Ebben azonban mintegy benne van az urvacsora elől való eltávozás megengedése. Holott kívánatos dolog, hogy senki se távozzék el, hanem a templomi közönség minden tagja az urvacsorához készülve jelenjék meg.

A tányér kézbe vételére és kenyértörésre vonatkozó utasítás (26 lap) kivitele az álló urvacsora osztásnál nehézkes és bizonytalan. — Egyszerűbb és biztosabb a régi szokás: a kenyér megtörése az Urasztalánál történik s osztás közben a balkéz szilárdan tartja a tányért.

A 23. §. utasításába felveendő, hogy közös kehely használatánál a beteg utóljára használja a poharat. (Esp. kari megj.)

A 24, 25. §§. változatlanul maradnak.

A 26. §. utasításába felveendő, hogy rendkívüli, elkerülhetetlen esetekben megengedhető két presbiter jelenlétében is a konfirmálás, — de csak urvacsora osztás előtti héten.

A 27. 5. változatlanul marad.

A 28. §.-ban a házassági eskü új szövegénél jobb a régi. Az eskü szöveg bővítésének eme szavai: „vele szentül élek“ — képtelen, teljesíthetetlen fogadalmat fejeznek ki, — így enyhítendő: „vele Isten törvénye szerint igyekszem élni.“

Az utasításba felveendő, hogy vegyes házasság esetén, ha a gyermekek vallására nézve kárunkra történt az ígéret, — a felektől az eskü megtagadható. Aztán: a lelkész kézfogással bocsássa el a házastársakat az urasztalától.

A 40. lap 3. bekezdésében e szavak helyett: „A gyülekezet pedig álljon fel,“ — ez teendő: „A gyülekezet pedig fennálva hallgassa meg a szent esküt.“

14. szám. Olvastatott az Erdélyi Református Egyházkerület Kultusz Minisztérium által láttamozott „Férfiak Szövetségének Szabályzata.“ a Szabályzat 7 §.-ból áll s lényegében a Nőszövetség Szabályzatával egyezik.

Egyházmegyei közgyűlésünk örömmel fogadja a Református Férfiak Szövetségéért tett lépéseket s a Szabályzatot egyházkerületünk jogrendjéhez alkalmazottan elfogadja, — t. i. az e. m. tanács és egyházkerületi igazgatótanács jogait gyakorolja az e. m., illetve az e. k. közgyűlés. A Szövetség székhelye: Nagyvárad. A Szövetség munkájának biztosítása érdekében szükségesnek tartja közgyűlésünk az ügyvezető-elnöki tisztséget is. Ezen módosítással a Szabályzat elfogadására ajánlatik az egyházkerületi közgyűlésnek.

15. szám. Esperes előterjeszti, hogy egyházmegyei közgyűlésünk készítsen egy református katasztert, melynek alapján egyházmegyénk anyaegyházközsegeinek és szórványainak minden református lelke vétessék számba, hogy lássuk tisztán és pontosan azokat a szellemi és anyagi kincseket, melyekkel magyar református anyaszentegyházunk rendelkezik. Ez a református kataszter tüntesse fel pontosan az egyes családokban élő lélekszámot, vegye számba a megfelelő statisztikai adatokat, vegye nyilvántartásba református hiveink szellemi értelmi képességeit, hitéletét, családi viszonyait s általában mindazokat a körülményeket, amelyek a református ember karakterét adják.

Ezáltal a lelkipásztori munka végzéséhez olyan adatokhoz és ismeretekhez jutunk, aminek következtében nemcsak egyházmegyénk szellemi, vallási, ekleziás s anyagi erejét ismerjük meg, hanem mindenik lelkipásztor előtt egyházközsege hiveinek életviszonyai a valóságnak megfelelő megvilágításban fognak állani, amely viszonyoknak a megismerése az eredményes lelkipásztori munka végzésénél szinte nélkülözhetetlen. Lássuk végre nemcsak a rideg számadatokat, hanem azokat a morális tényezőket is, melyekre szükségünk van s melyekre református anyaszentegyházunk jövőjének kiépítésénél számíthatunk is.

Evégből olyan családi törzslap készíttessék, melyben úgy a családfő, mint a családtagok statisztikai (születési, házassági, halálozási) adatai, konfirmálási ideje,

iskolai végzettsége, hitéleti, családi s lehetőleg kereseti viszonyai, szóval mindazok az adatok bejegyeztessenek, amelyek annak a református családnak hü, a valóságnak megfelelő életkörülményeit feltüntetik.

Egyházmegyei közgyűlésünk esperes előterjesztését egyhangulag elfogadja s a református kataszter felfektetését az előterjesztés szerint elhatározza s kötelezi az egyházak presbitériumait, hogy az összeírást a legnagyobb pontossággal és lelkiismeretesen végezzék.

A családi törzslap összeállításával Esperes urat bizza meg s utasítja presbitériumokat, hogy a református kataszter felfektetésénél mindenben Esperes ur utasításait pontosan megtartsák. A kataszter elkészítésének határidejét egyházmegyei közgyűlésünk a 12. sz. határozatban állapította meg.

16. szám. Olvastattak a szórványokból beérkezett kimerítő jelentések, melyekből megállapítható, hogy a szórványban lakók anyagi helyzete általában kielégítő, de az iskolázottság, konfirmáció, templomlátogatás, bibliaolvasás hiánya sürgős intézkedést követel.

Egyházmegyei közgyűlésünk a behatóbb lelki gondozás végett elrendeli a szórványok új beosztását (lásd egyházmegyei módosított szabályrendelet) és évenkénti nyilvántartásukat az egyház látogatási könyvben. Kötelezi lelkészt, hogy egy presbiter társaságában évenként legalább egyszer minden szórványban élő családot meglátogasson, lelki ügyekben tanácsoljon, segítsen. Állandó nyilvántartást vezessen a lelkéről, időnként jelentést tegyen az esperesi hivatalnak. Bizzon meg egy-egy szórványbeli hithü és értelmes egyháztagot, aki állandó ébrentartója legyen a református öntudatnak, s a látogatási időközök alatt informálója lelkésznek. Esperes által megállapított mennyiségben ingyenes biblia, énekeskönyv, vallásos irat osztandó ki az egyházmegyei pénztár terhére.

17. szám. Olvastatott a királydaróci megüresedett lelkészi állás betöltéséről szóló jelentés, mely szerint a királydaróci lelkészi állásra Szendrei Dénes szatmárnémeti-i segédlelkész választatott meg egyhangu meghívás útján. A beérkezett választási jegyzőkönyv és mellékletei szerint a választás a törvény rendelkezései szerint folyt le, ellene a törvényes határidőn belül, felebbezés nem adatott be, ennek alapján a választás jogerőre emelkedett.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi, a királydaróci lelkészválasztást megerősíti és Szendrei Dénes királydaróci lelkészt szeretettel fogadja s őt egyházmegyénkbe bekebelezi.

18. szám. Tárgyaltatott az egyházmegyei tanítótestület azon kérése, hogy egyházmegyei közgyűlésünk szólítsa fel azokat az egyházközségeket, ahol az egyház a tanítónak tartozik, hogy ezeket a fizetési hátralékokat rendezzék és rendelje el, hogyha másképp nem tudják fizetni a hátralékokat, vegyen fel az egyházközség kölcsönt a tanítói fizetés hátralékok kiegyenlítésére.

Egyházmegyénk közgyűlése felkéri esperest, hogy ez ügyben a szükséges lépéseket tegye meg és pedig, a) körlevélben szólítsa fel az egyházakat, hogy tegyenek jelentést a tanítói fizetések kiszolgáltatásáról ; b) utasítsa a legszigorubban, felelőség terhe mellett az egyházközségi gondnokokat és presbitereket, mindennemű fizetéshátraléknak legkésőbb szeptember 1-ig való kifizetésére ; c) tekintettel arra, hogy a hátralék oka legtöbb esetben az egyházi adóhátralék, találjon módot arra, hogy egyöntetű intézkedéssel az egyházi adóhátralék mindenütt behajtassék ; d) végül kéri esperes urat, hogy ezen határozat végrehajtásáról jelentést tegyen.

19. szám. Tárgyaltatott a csomaközi egyház missziói segély ügye. Egyház kerületünk az 1932 évre nem vette fel a segélyezendő egyházak közé azon indokolással, hogy az egyházközség gondozását, a vele összeépült Bere lelkésze elláthatja és Csomaköz mint társegyházközség csat-

lakozzék Beréhez. 157-1930 sz. határozatával elrendelte egyházkerületi közgyűlés azt is, hogy a csomaközi egyházközség évi költségvetésének bevonásával, állapítsa meg az egyházmegye, mennyi a csomaközi egyház évi szükséglete, s abból mit képes fedezni az egyházközség és a lelkész fizetéséből mit biztosítanak a csomaközi hívek és mit a szórványok. Jelentését a legközelebbi egyházkerületi gyűléshez terjessze fel.

Egyházmegyei közgyűlésünk szomorú szívvél vesz tudomást a közalapi bizottság ezen határozatáról, mellyel Csomaköz segélyét az egyházkerülettel töröltetni akarja és amely végeredményében a kicsiny, de nagymultu egyházközség halálát jelentené. Ez a kicsiny gyülekezet, közelmúltban olyan megpróbáltatásokon ment át, valósággal Isten csodája, hogy még áll. Elnéptelenedett, elvesztette földjét az agrár reform által, és mégis élni akar, bizik benne, — még minden jóra fordulhat. Egyházmegyénk készsággel igyekszik támogatására s mély tisztelettel azzal a kéréssel fordul a főtiszteletű és méltóságos Egyházkerületi Közgyűléshez, módosítsa fenti határozatát olykép, hogy Csomaköz, — ha nagyobb összeggel nem is, — de legalább ugyanazzal az összeggel, melyet eddig is élvezet, ezutánra is vétessék fel a segélyezett egyházak névsorába az 1932 évi költségvetésbe. E kérését azzal is támogatja, hogy Csomaköznek, mint lelkészi állásnak, sőt a szórványoknak is fenntartása eminens érdek, mert ellenkező esetben a más vallás felekezeteik tengerében a maroknyi reformátusság, rövid idő alatt megsemmisül. Csomaközi egyházat pedig utasítja egyházmegyei közgyűlésünk, hogy egyházkerület 157—1930. sz. határozatának haladéktalanul tegyen eleget.

20. szám. Targyaltatott a gencsi egyházközség 15 ezer Leies ideiglenes kölcsöne.

Egyházmegyei közgyűlésünk utasítja a gencsi egyházközség presbitériumát, hogy a köl-

csön folyósítására vonatkozó szabályzat II. sz. 2, 3, 4, paragrafusaiban foglalt rendelkezésnek tegyen eleget. Egyházmegyei elnökséget felhatalmazza, hogy amennyiben a gencsi egyház-község presbitériuma ezeknek a rendelkezéseknek eleget tesz, a kölcsön felvételét jóváhagyhassa.

21. szám. Tárgyaltatott a gencsi református egyházi énekkar azon kérelme, hogy egyházmegyei közgyűlésünk az énekkar harmónium alapját oldja fel és új harmónium vásárlása céljából bocsássa az énekkar rendelkezésére.

Egyházmegyei közgyűlésünk meggyőződve a gencsi énekkar kérésének nemes indokairól, az énekkar kérését készséggel teljesíti, az énekkar harmónium alapját feloldja és új harmónium vásárlás céljából az énekkar rendelkezésére bocsátja.

22. szám. Tárgyaltatott a kaplonyi egyház azon kérelme, melyben a tanítói fizetés kiegészítésére megállapított 12.000 Lei évi rendes iskolai segélyének, évi 20 000 Leire való felemelését kéri Egyházkerülettől.

Egyházmegyei közgyűlésünk a kaplonyi egyház kéréséhez készséggel járul hozzá, s a maga részéről is tisztelettel kéri a főtiszteletű és méltóságos Egyházkerületi közgyűlést, hogy az anyagiakban szegény, de hitben, lélekben és áldozatkészségben gazdag, kicsiny kaplonyi gyülekezet kérését a lehetőséghez képest teljesítse, mert a más felekezetek közzé beékelődött kicsiny egyházunknak létérdeke felekezeti iskolájának fenntartása.

23. szám. A királydaróci ref. egyház beterjeszti lelkeszi díjlevelét 3 példányban megerősítés, jóváhagyás és az egyházkerülethez való felterjesztés végett.

Egyházmegyei közgyűlésünk a beterjesztett díjlevelet megerősíti, annyival inkább, mert az előző díjlevelekhez képest lényegesebb változás nincs benne, kivéve az első pontot, mely

szerint díjlevélben foglaltatik lelkész részére, természetbeni lakás melléképületekkel és kerttel, és a 7. pontot, mely szerint lelkész javadalmát képezik, hat darab legeltetési jog és a papi földekből kiszakított ócska temető fü termése. A díjlevelet felsőbb hatósági megerősítésre ajánlja.

24. szám. Tárgyaltatott a királydaróci egyház azon kérelme, hogy adjon egyházmegyei közgyűlésünk felhatalmazást egyháznak, hogy a lelkésznek fizetendő 90 véka tiszta buza az egyház magtárának évi kamatából fizetessék ki. Kérésében hivatkozik az 1930-ik évi egyházmegyei közgyűlés 17. sz. határozatára.

Egyházmegyei közgyűlésünk, — tekintettel arra, hogy az ügy ilyen módon való elintézéséhez elvben már 1930 május hó 30. napján tartott gyűlésén hozzájárult, csupán azt kötötte ki, hogy ez esetről esetre bejelentessék, — ezuttal is tudomásul veszi a királydaróci egyház ezen intézkedését, az 1932 évre is és felhatalmazást ad az egyházközség presbitériumának, hogy a lelkésznek járó 90 véka tiszta buzát az egyház takarékmagtárából kiméresse.

25. szám. Tárgyaltatott Lovász Béla kaplonyi lelkész indítványa arra vonatkozólag, hogy egyházmegyei közgyűlésünk határozatban keresse meg és kérje egyházkerületi közgyűlést, hogy az egyes egyházak tartozásáért a lelkészek anyagi felelősségét kimondó 24, 122-1927 és 177-1930. sz. egyházkerületi határozatokat hatálytalanítsa.

Egyházmegyei közgyűlésünk különösen a mai viszonyokra tekintettel, amikor egyik-másik egyházközségben úgy az egyházkerületi, mint az egyházmegyei köztartozások befizetése még a legnagyobb gondosság dacára is nagyon sok késedelmet szenved, ezeknek befizetéséért ma igazán nem lehet felelőssé tenni a lelkészeket. S akkor, amikor a lelkészek sem kapják, vagy csak nagy késedelemmel a több mint 50 %-kal leszállított javadalmat, a köztartozásoknak a lelkészek javadalmából való levonása méltánytalan.

26. szám. Tárgyaltatott id. Papp István és 30 társa nagykárolyi egyháztagnak a nagykárolyi presbitérium 1932 év március hó 23-án hozott lelkészi fizetés emelést kimondó 29 sz. határozat elleni felelőbevétele.

A nagykárolyi ref. egyházmegye megállapítja, hogy a nagykárolyi ref. egyházközség gazdasági bizottsága 1932 év március hó 22-én tartott ülésén a folyó évi költségelőirányzat megállapítása kapcsán azt a javaslatot terjesztette elfogadásra a presbitérium elé, hogy személyi kiadásoknál lelkész részére az eddigi havi 1500 Lei helyett havi 3000 Lei vétessék fel, amely összeg nem bir fizetés emelés jellegével, csupán a mai életlehetőségeket figyelembe véve a lelkész megélhetésének biztosítása végett mutatkozik szükségesnek, miután az államsegély 80°/_o csökkentésével és a termény árak nagyarányú értékcsökkenésével az eddigi ellátmány a létminimumon aluli összegre kevesbedett.

A gazdasági bizottság ezen javaslata alapján 1932. év március hó 23-án törvényes formák között összehívott és megtartott presbitériumi gyűlés magáévá tette a gazdasági bizottság javaslatát és 18 szavazattal egy ellenében kimondta, hogy folyó 1932. év január hó 1-től kezdődően lelkész megélhetésének biztosítása végett a készpénz járandóságot havi 3000 Leuban állapítja meg.

Presbitérium ezen határozatát id. Papp István és 30 társa a püspöki hivatalhoz beadott felelőbevételel megtámadták és kérték, hogy a felemelt fizetés töröltessék és a presbitériummal szemben amennyiben annak szüksége fennforog az anyagi felelősség kimondassék.

Az összes szükséges adatok beszerzése és azoknak a fennálló törvényes rendelkezések egybevetése alapján megállapítja a nagykárolyi ref. egyházmegye közgyűlése, hogy id. Papp István és 30 társa az Egyházi Törvények 1. cikk. 45. paragrafusára alapján a sérelmesnek tartott pres-

biteri határozat ellen a felebbezést ahelyett, hogy a lelkészelnökhöz adták volna be, a püspöki hivatalhoz nyújtották be, mely tényük a felebbezés visszautasítását vonná maga után. Jelen esetben az egyházmegye közgyűlése a felebbezést főleg arra való tekintettel nem utasítja vissza, mert egy olyan természetű határozat ellen adatott be, mely határozat az E. T. I. tc. 15. paragrafus e. pontja alapján felsőbb hatósági jóváhagyást igényel s mert ugy ezen határozat jóváhagyására, mint a felebbezés elbírálására az I. tc. 56. paragrafus o. pontja alapján a nagykárolyi egyházmegyei közgyűlés bir hatáskörrel. Hatáskörének megállapítása után az egyházmegyei közgyűlés megállapítja, hogy a presbitérium tagjai 1932. év március hó 23-án kellő időben hivattak meg presbiteri gyűlésre és hogy a meghívó 4. pontjában gazdasági bizottság jelentése és 5. pontjában a folyó évi költségvetés szerepelt tárgyként a presbiteri gyűlésen, a presbiterek határozatképes számban jelentek meg — és hogy a költség-előirányzat tárgyalása során helyet foglalhatott az egyház tisztviselőinek, köztük a lelkész készpénz illetménye feletti határozathozattal, minden a meghívóban leendő, különösebb feltüntetés nélkül — miért is a felebbezésnek ezzel ellentétes beállítása és a tényeknek más-képen történt előadása téves és helyt nem álló. Megállapítja továbbá az egyházmegyei közgyűlés, hogy a felebbezésnek azon része sem felel meg a valóságnak, hogy itt jelen esetben 100 százalékos fizetés emelésről van szó, mert ez csak abban az esetben állana fenn, ha a lelkésznek ugy az államsegélye maradt volna változatlanul, mint a terményárak mult években elért értéke ma is fennállana és ilyen változatlan állapot mellett lelkésznek az egyházközség-től járó 1500 Leis készpénzjárandósága helyett 3000 Leu állapítottatott volna meg. Ezen 1500 Leu havi készpénzjárandósága a lelkésznek ak-

ként állott elő, hogy lelkészi díjlevélben szereplő 500 Leu havi készpénzjárandósága lelkésznek drágasági segély címen emeltetett fel egyházközség által 1500 Leura, akkor, mikor úgy a kongrua teljes összegét élvezte, mint a termény árak magasabbak voltak.

Jelen esetben ez a készpénzjárandóság megváltoztatása az egyházmegyei közgyűlés megállapítása szerint nem egyéb, mint a nagykárolyi egyházközség presbitériumának a rendes családapa gondosságával a lelkipásztora megélhetésének biztosítása, hogy ne kelljen a lelkipásztornak állandóan küzdeni a megélhetés gondjaival s így teljes odaadással végezhesse lelkipásztori magasztos hivatását.

Maguk a felebbezők is beismerik felebbezésükben, hogy eddig több kölcsön és segély lett folyósítva lelkipásztornak, mely tény is amellet bizonyít, hogy lelkész készpénzjárandóságát e költségvetési évre rendezni kellett, mely rendezés a jövő költségvetési évig lelkipásztor és egyházközség között minden surlódást megszüntet.

Ezekből a megállapításokból természetesen követezik, hogy a nagykárolyi ref. egyházközség presbitériuma 1932. év március hó 23-án, midőn lelkipásztora készpénzjárandóságát havi 1500 Leu helyett 3000 Leuban állapította meg, a törvény és az élet követelményeinek mindenben megfelelő határozatot hozott, miért is a nagykárolyi egyházmegyei közgyűlés ezen határozatot helyben hagyja azzal a kiegészítéssel, hogy a 3000 Leu készpénz történt felemelését az eddigi havi 1500 Leunak drágasági segély pótlásának tekinti, amely az eredeti lelkészi díjlevelet nem érinti. — ld. Papp István és 30 társa felebbezését elutasítja.

27. szám. A nagykárolyi ref. egyházközség kéri, hogy a teljesen rossz és lakatlan állapotban levő lelkészi lakásnak ujjaépítéséhez 100.000 Leus kölcsön felvé-

tele iránt a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Nyugdíjintézeti és Gyámintézeti Végrehajtó bizottsághoz címzett kérelem jóváhagyás után pártoló határozattal felterjesztessék.

A nagykárolyi ref. egyházmegye közgyűlése helyben hagyja a nagykárolyi ref. egyháztanács 1932-ik év március hó 23-án tartott presbiteri gyűlésének a nagykárolyi lelkészi lakás ujjáépítését kimondó 29. sz. határozatát. Nem különben az 1932. év április hó 17-én tartott presbiteri gyűlés kölcsönfelvételének módozatait megállapító 39. sz. határozatát és az újraépítés költségeihez 100.000 Leunak kölcsönfelvétele iránti kérelmét a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi Nyugdíj és Gyámintézeti pénztár Végrehajtó bizottságához felterjeszteni rendeli. Ezzel egyidejűleg kötelezi a nagykárolyi egyházközség presbitériumát, hogy úgy az építendő lelkészi lakás vázrajzát, mint az építéssel járó összes kiadásokat magába foglaló költségvetést jóváhagyás végett terjessze elő. Ezekután a 100.000 Leu építési kölcsön megszavazása esetén is csak akkor vehető fel, amikor a tervbevett vázrajz alapján a nagykárolyi egyházközség által már létesített lelkészi lakás építési alapjával együtt a felépítés zavartalan fogantatása biztosítva van, illetve ennek figyelembe vétele mellett az építés kezdetét vette.

Az egyházmegye közgyűlése a maga részéről is megállapítja, hogy a nagykárolyi lelkészi lak jelenlegi állapotában teljesen rossz és az egészségre káros, mert a nedves, salétromos gombás és ennek a régi épületnek egy alapos javítása is tetemes költségeket emésztene fel, mely költség egy pár év múlva ismétlődne, míg egy új épület emelése esetén ezek a javítási költségek megszűnnek és csökkentik a törlesztési részleteket, melyeknek kifizetése után lesz az egyháznak egy értékes lelkészi lakása. Egy ilyen régi épületnek, amilyen a jelenlegi nagykárolyi,

paróchia, időnként egy alapos költséges javítás szükséges s így ennek javítási költségei állandóan felszinen mozognának, míg egész ujjaépítéssel és a kölcsöntörlesztési terv keresztülvitelével egyszer s mindenkorra megoldást nyer ez a kérdés.

28. szám. A nagykárolyi ref. egyházközség presbitérluma kéri, hogy 1932 év március hó 23-án hozott presbiteri határozatának azon része jóváhagyassék, mellyel az 1931-ik év folyamán szükséges tűzifa beszerzésére 24.000 Leut különböző alapokból és pedig: a szegény alapból 3000 Leut, az orgona alapból 8000 Leut és özv. Csécsi Józsefné hagyományából 13.000 Leut vett kölcsön azzal, hogy a kölcsönvett összegeket banki kamataival együtt nevezett alapoknak 1932. év december hó 31-ig visszafizeti.

Egyházmegyei közgyűlésünk a nagykárolyi presbitérium 1932. év március hó 23-án tartott gyűlése 29-1932. sz. határozatának azon részét, mellyel 1931. év folyamán a szükséges tűzifa beszerzésére a szegény alapból 3000 Leut, az orgona alapból 8000 Leut és özv. Csécsi Józsefné hagyományából 13000 Leut ideiglenesen kölcsönvett, jóváhagyja azzal, hogy nevezett alaptól kölcsönvett összeget köteles a nagykárolyi egyházközség pénztára 1932. év december hó 31-ig a kölcsönvétel napjától járó banki százalékaival együtt visszafizetni.

Erről egyházközséget a folyó évi költségvetésben leendő intézkedése megtétele végett értesíteni rendeli.

29. szám. Tárgyaltatott az M. Szabó Miklós halálával és Borbély Sándor lemondásával megüresedett egyházmegyei lelkészi főjegyzői és 2 lelkészi tanácsbírói, valamint a lemondás folytán megüresedett egyházmegyei közigazgatási pénztárnoki és számvevőszéki elnöki állás betöltése.

Egyházmegyei közgyűlésünk megbizza esperes urat, hogy az üresedésben levő lelkészi főjegyzői és 2 lelkészi tanácsbírói állásra 1932 év június hó 15-iki határidővel a szavazást rendelje el.

Egyházmegyei pénztárnoknak Veress László krasznaszentmiklósi, számvevőszéki elnöknek Vöröss Zoltán gencsi lelkészeket választja meg egyhangulag. Az M. Szabó Miklós halálával megüresedett nyugdíjbizottsági tagságra Lovász Béla kaplonyi lelkészt választja meg.

30. szám. Tárgyaltatott M. Szabó Miklós halálával megüresedett kerületi lelkészi — rendes és egy lelkészi és világi pótképviselő választása.

Egyházmegyei közgyűlésünk kerületi lelkészi rendes képviselőnek Kovács Lajos érkörtvélyesi lelkészt, pótképviselőnek pedig lelkészi részről Gargya Géza érendrédi lelkészt, világi részről Domahidy Istvánt, egyházmegyei tanácsbíróvá választja meg.

31. szám. Tárgyaltatott a szavazatbontó bizottság megalakítása.

Közgyűlésünk szavazatbontó bizottságba esperes elnöklete alatt Lovász Béla, Vöröss Zoltán, Kacsó Károly, Pásztóhy Dénes közgyűlési tagokat küldi ki.

32. szám. Tárgyaltatott Cseh Olga géresi tanítónő felebbezése a géresi presbitérium 1932. évi április hó 17-én tartott gyűlésének határozata ellen, melyben az egyházkerület által megállapított 30.600 Lei tanítói fizetését 18.000 Leire szállítja.

Egyházmegyei közgyűlésünk tekintettel az 1926. évi 17. számú egyházkerületi határozatra, mely minden egyes egyházközségre nézve kötelezőleg előírt tanítói fizetés minimumát megállapította, a felebbezéssel megtámadott 1932. évi április hó 17-iki presbitéri határozatot feloldja és utasítja a géresi presbitériumot, hogy a behajtott egyházi adóhátralékokból elsősorban a tanítónő elmaradt fizetésének kiszolgáltatásáról gondoskodjék.

Minthogy pedig köztudomásu tény az, hogy mikép a géresi egyház kizáróleg csak az adóból tartja fenn magát, miután semmi vagyona nincs, — ennél fogva felterjesztéssel él a főtisz-

teletü és méltóságos egyházkerületi közgyűléshez az irányban, hogy Géres anyaegyházat a csak egy tanerőt fenntartó egyházak közzé ossza be, — miután pedig a második tanerőre is szükség van, annak javadalmát viselje segély címén az egyházkerületi pénztár.

33. szám. A berei ref. egyházközség beterjeszti az 1932. év április hó 27-án tartott presbiteri gyűlésének 11. számú határozatát, melyben a közmunka teljesítését szabályozza. Kéri a határozat megerősítését.

Egyházmegyei közgyűlésünk a berei egyházközség presbitériumának a közmunka megállapítására vonatkozó határozatát megerősíti.

34. szám. Jegyzőkönyv hitelesítő bizottságba elnökség és jegyzői kar mellé Bartus Jenő és Domahidy István közgyűlési tagok küldetnek ki.

35. szám. Esperes indítványozza, hogy egyházmegyei közgyűlésünk 1924. évi április hó 14. tartott közgyűlésünk határozatát, melyben elfogadja, hogy az egyházmegyei közgyűlés minden alkalommal rendes isteni tisztelettel, igehirdetéssel nyitandó meg, — mivel erre a templomi istentiszteletre a hivek nem járnak el — helyezze hatályon kívül s mondja ki határozatban, hogy ezentul az egyházmegyei közgyűlést a törvény rendelkezése értelmében esperes imával nyissa meg.

Egyházmegyei közgyűlés esperes indítványát egyhangulag elfogadja.

36. szám. Tárgysorozat kimerítettén elnökség megköszöni a tagok érdeklődését s a közgyűlés esperes imádságával bezáratott.

Hitelesítettett Nagykárolyban, 1933. február hó 13.

K. M. F.

Göncsy Sándor
esperes.

Bay Miklós
egyh. m. világi aljegyző.

Dr. Nagy Sándor
egyh. megyei gondnok.

Veress Kálmán
egyh. m. lelkeszi aljegyző.

Hitelesítő :
Bartus Jenő.

Birósági ügyek.

Horváth Pál panaszosnak Ozsváth Lajos panaszlott elleni és Ozsváth Lajos viszont panaszosnak Horváth Pál viszont panaszlott elleni fegyelmi ügy.

Végzés :

Biróság Ozsváth Lajos fegyelmi ügyében a bizonyító eljárást befejezettnek, s ügyét döntésre érettnak találja. A Horváth Pál elleni fegyelmi ügyben eljárást és vizsgálatot rendel el.

Ítélet :

Egyházmegyei rendes fegyelmi bíróság Ozsváth Lajos szaniszlói gondnokot vétkesnek nyilvánítja, a gondnoki tisztség viselésétől véglegesen, — mellékbüntetésként pedig választó és választhatósági jogától öt évre megfosztja, s 1200 Leu költség fizetésére kötelezi.

Indokok :

Panaszlott a lelkészi állás áruba bocsátásával és a templomból való tüntető kivonulásával fegyelmi vétséget követett el, s fenti büntetéssel sújtani kellett.

A nagykárolyi református egyházmegye 1932. évi április hó 28. napján Nagykárolyban a református egyházközség gyülekezeti termében tartandó rendes tavaszi közgyűlésének és ápr. hó 27-én tartandó bírósági ülésének

TÁRGYSOROZATA:

	OLDAL
1. Gondnoki megnyitó — — — —	3
2. Megalakulás, számbavétel, elmaradt közgyűlési tagok igazolása (V. K.) — — — —	7
3. Esperes időszaki jelentése — — — —	8
4. Püspök ur 6319-1931. I. sz. leirata (V. K.) — — — —	19
5. Magyarországi testvér egyházmegye üdvözlete (V. K.) — — — —	19
6. Szavazatbontó bizottság jelentése (V. K.) — — — —	19
7. Számvevőszéki jelentés (V. K.) — — — —	20
8. Egyházmegyei költségvetés megállapítása (K. L.) — — — —	20
9. Egyházmegyei szabályrendelet módosítása (K. L.) — — — —	20
10. Belmissziói bizottság jelentése (G. G.) — — — —	20
11. Harmadik lelkészi kör előterjesztése (G. G.) — — — —	30
12. Lelkészerterkezetlet előterjesztései (K. L.) — — — —	30
13. Véleményes javaslat egységes liturgia tárgyában (K. L.) — — — —	31
14. Véleményes javaslat „Ref. Férfiak Szövetségének Szabályzata“ tárgyában (K. L.) — — — —	33
15. Református kataszter felfektetése (K. L.) — — — —	34
16. Szórványok nyilvántartása, beosztása, gondozása felől intézkedés (K. L.) — — — —	35
17. Királydaróci lelkészválasztás megerősítése (K. L.) — — — —	36
18. Tanító egyesületi közgyűlés felterjesztése (V. K.) — — — —	36
19. Csomaközi misszió ügye (V. K.) — — — —	36
20. Gencs ideiglenes kölcsöne (V. K.) — — — —	37
21. Gencsi egyházi Énekkar kérelme (V. K.) — — — —	38
22. Kaplony iskolai segély iránti kérelme (V. K.) — — — —	38
23. Királydaróci lelkészi díjlevél megerősítése (K. L.) — — — —	38
24. Királydaróc kérelme tak. magtári kamatjának felhasználása iránt (K. L.) — — — —	39
25. Lovász Béla kaplonyi lelkész egyh. m. tan. bíró indítványa (K. L.) — — — —	39
26. Id. Papp István és társai felebbezése nagykárolyi lelkészi fizetés ügyben (Dr. T. J.) — — — —	40
27. Nagykárolyi egyház kölcsöne (Dr. T. J.) — — — —	42
28. Nagykároly alapjaitól ideiglenes kölcsönt vesz (Dr. T. J.) — — — —	44
29. Megüresedett egyházmegyei tisztségek betöltése (V. K.) — — — —	44
30. Egyhker. lelkészi- és pótképviselők választása (V. K.) — — — —	45

		OLDAL
31. Szavazatbontó bizottság választása (V. K.)	—	45
32. Géresi tanítónő felebbezése (V. K.)	—	45
33. Berei közmunka határozat (V. K.)	—	46
34. Jegyzőkönyv hitelesítőik kiküldése (V. K.)	—	46
35. Esperes indítványa	—	46
36. Gyűlés bezárása	—	46

F. HÓ 27-ÉN D. U. 4 ÓRAKOR BIRÓSÁGI ÜLÉS :

1. Horváth Pál panasza Ozsváth Lajos elleni fegyelmi ügyében ; előadó : Dr. F. Á.	—	47
---	---	----

